

Využití analýzy ABC pro řízení vybraných zásob v KAMARo a jeho dopady na účetní evidenci

Terezie Molková

Bakalářská práce
2017

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav financí a účetnictví
akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Terezie Molková**
Osobní číslo: **M14812**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Účetnictví a daně**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Využití analýzy ABC pro řízení vybraných zásob v KAMARo a jeho dopady na účetní evidenci**

Zásady pro vypracování:

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Provedte průzkum literárních pramenů a zpracujte teoretické a metodické poznatky týkající se evidence a řízení zásob.

II. Praktická část

- Analyzujte systém evidence a řízení vybraných zásob v hračkářství KAMARo.
- Na základě výsledků analýzy zhodnoťte současnou úroveň evidence a řízení vybraných zásob v hračkářství KAMARo a navrhněte opatření pro jeho zlepšení.

Závěr

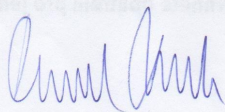
Rozsah bakalářské práce: cca 40 stran
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

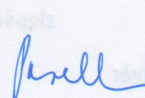
JIRSÁK, Petr, Michal MERVART a Marek VINŠ. Logistika pro ekonomy - vstupní logistika. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2012, 264 s. ISBN 978-80-7357-958-6.
SKÁLOVÁ, Jana a kolektiv. Podvojně účetnictví 2016. 22. vyd. Praha: Grada, 2016, 192 s. ISBN 978-80-271-0031-6.
STROUHAL, Jiří. Účetní souvztažnosti podnikatelských subjektů. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2016, 280 s. ISBN 978-80-7552-268-9.
STROUHAL, Jiří, Carmen Giorgiana BONACI a Razvan MUSTATA. International Accounting Practices. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2014, 234 s. ISBN 978-80-245-2040-7.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Zuzana Crhová
Ústav financí a účetnictví
Datum zadání bakalářské práce: 15. prosince 2016
Termín odevzdání bakalářské práce: 15. května 2017

Ve Zlíně dne 15. prosince 2016

doc. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byla jsem seznámena s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze tedy výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na bakalářské práci pracovala samostatně a použitou literaturu jsem citovala. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 15.5.2017

Jméno a příjmení: TEREZIE MOLKOVÁ

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce poukazuje na využití ABC analýzy při řízení vybraných druhů zásob v hračkářství KAMARo a dále je zaměřena na účetní evidenci zásob. Informace ohledně firmy a účetní evidence byly zjištěny z rozhovoru s externí účetní nebo majitelem hračkářství během praxe. Údaje, které byly potřebné pro zpracování ABC analýzy, byly vyhledávány v účetním programu Ekonom pomocí katalogových čísel. Katalogová čísla byla zjištěna z programu Ordis manager. ABC analýza byla provedena u čtyř kategorií hraček, pouze u vybraných položek a to z pohledu spotřeby i tržeb. Zásoby byly rozděleny do tří skupin podle toho, jaký užitek firmě přináší. Z provedených analýz vyplynulo, že pouze tři položky hraček, z každé vybrané kategorie, přinášejí firmě největší užitek. Výsledky této práce představují pro podnik výhody pro zlepšení plánování v oblasti nákupu zásob.

Klíčová slova: zásoby, oceňování, evidence zásob, řízení, ABC analýza

ABSTRACT

This bachelor thesis points out using ABC analysis for management of selected inventories in toystore KAMARo. It is focused on accounting inventory records too. The information about company and accounting inventory records was found by means of conversation with accountant or owner. This conversation took place during my practise. Data needed for processing of analysis was found using accounting program Ekonom. Catalog's numbers were used for searching. These numbers were found in program which is called Ordis manager. Four categories of toys were selected for use of ABC analysis. ABC analysis was made from the point of view of consumption and from the point of view of sales. Inventories were split into three groups according to their benefits. Only three toys of every selected category have the biggest benefit for toystore KAMARo. Results of this bachelor thesis represent some advantages to improve inventory planning for toystore.

Keywords: inventories, measurement, inventory records, management, ABC analysis

Nejprve bych chtěla poděkovat vedoucí Ing. Zuzaně Crhové za její cenné rady a poskytnutou pomoc při zpracování mé bakalářské práce. Především za čas, který mi věnovala při konzultacích.

Dále bych chtěla poděkovat majiteli hračkářství, že jsem zde mohla vykonávat odbornou praxi a také čerpat údaje potřebné pro vypracování této práce.

OBSAH

ÚVOD.....	9
CÍLE A METODY.....	10
I TEORETICKÁ ČÁST.....	11
1 CHARAKTERISTIKA ZÁSOB.....	12
1.1 ZPŮSOBY POŘÍZENÍ A VYŘAZENÍ ZÁSOB.....	13
1.2 ČLENĚNÍ ZÁSOB.....	14
2 NÁKLADY A VÝNOSY SOUVISEJÍCÍ SE ZÁSOBAMI.....	19
2.1 NÁKLADY.....	19
2.2 VÝNOSY.....	20
2.3 PŘÍKLADY ÚČETNÍCH PŘÍPADŮ.....	21
3 EVIDENCE ZÁSOB	24
3.1 PŘEDPISY SOUVISEJÍCÍ SE ZÁSOBAMI.....	24
3.2 VNITROPODNIKOVÁ SMĚRNICE ZÁSOB.....	25
3.3 SYNTETICKÁ A ANALYTICKÁ EVIDENCE.....	26
3.4 ZPŮSOBY ÚČTOVÁNÍ ZÁSOB.....	27
3.4.1 Způsob A.....	27
3.4.2 Způsob B.....	27
3.4.3 Příklady účtování způsobem A, B.....	28
3.5 OCEŇOVÁNÍ ZÁSOB	29
3.6 DOKLADY SPOJENÉ S EVIDENCÍ ZÁSOB	31
3.7 OPERACE NA KONCI ÚČETNÍHO OBDOBÍ.....	32
3.7.1 Nevyfakturované dodávky, materiál/zboží na cestě.....	32
3.7.2 Inventarizace.....	33
4 ŘÍZENÍ ZÁSOB	35
4.1 KLASIFIKACE ZÁSOB.....	35
4.2 ANALÝZA ABC VYUŽÍVANÁ PŘI ŘÍZENÍ ZÁSOB.....	37
4.2.1 Analýza ABC	37
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	39
5 ZÁKLADNÍ INFORMACE O HRAČKÁŘSTVÍ.....	40
5.1 POPIS A PŘEDMĚT ČINNOSTI.....	40
5.1.1 Údaje o historii.....	40
5.1.2 Informace o současnosti.....	40
5.2 ORGANIZAČNÍ STRUKTURA.....	41
6 EVIDENCE ZÁSOB V HRAČKÁŘSTVÍ.....	42
7 ABC ANALÝZA VYBRANÝCH ZÁSOB.....	44

7.1	HRAČKY ZE DŘEVA.....	45
7.1.1	Srovnání spotřeby za rok 2015 a 2016.....	46
7.1.2	Srovnání tržeb za rok 2015 a za rok 2016.....	48
7.1.3	Srovnání spotřeby a tržeb za rok 2015.....	50
7.1.4	Srovnání spotřeby a tržeb za rok 2016.....	50
7.2	HRAČKY PRO KLUKY.....	51
7.2.1	Srovnání spotřeby a tržeb za rok 2016.....	51
7.3	HRAČKY PRO HOLKY.....	53
7.3.1	Srovnání spotřeby a tržeb za rok 2016.....	54
7.4	PLYŠOVÉ HRAČKY.....	56
7.4.1	Srovnání spotřeby a tržeb za rok 2016.....	56
7.5	SHRNUTÍ – PODÍLY VYBRANÝCH KATEGORIÍ NA SPOTŘEBĚ I TRŽBÁCH.....	59
8	NÁVRHY A DOPORUČENÍ.....	60
	ZÁVĚR.....	65
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	66
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	68
	SEZNAM OBRÁZKŮ.....	69
	SEZNAM TABULEK.....	70
	SEZNAM PŘÍLOH.....	71

ÚVOD

Zásoby jsou nezbytnou součástí podniků. Je důležité vědět, jak zajistit optimální množství zásob tak, aby nedocházelo k přerušení prodeje v případě nedostatečné zásoby zboží. Také by nemělo být na skladě nadbytečné množství zásob, které nejdou příliš dobře na odbyt, především z důvodu vázání peněžních prostředků, které by podnik mohl ve své činnosti využít lépe. Podniky vedou evidenci zásob prostřednictvím příslušných účetních programů. Je důležité, aby účetní evidence v podniku, byla co nejpřehlednější.

Cílem této bakalářské práce je tedy poukázat na využití ABC analýzy pro řízení zásob v hračkářství KAMARo a dále zhodnocení jejich současné účetní evidenci. Práce se dělí na dvě části, a to na část teoretickou a na část praktickou.

V teoretické části je uvedena charakteristika jednotlivých zásob z pohledu účetnictví a také z pohledu řízení zásob. Z účetního pohledu se jedná zejména o zařazení zásob do majetku firmy. Dále jsou uvedeny možné způsoby pořízení a vyřazení zásob, členění zásob, náklady a výnosy spojené se zásobami a evidence zásob. V kapitole evidence zásob jsou popsány důležité předpisy, které musí každá osoba, která vede účetnictví, dodržovat. Dále se tato kapitola zaměřuje na vnitropodnikovou směrnici, analytickou a syntetickou evidenci, účtování a oceňování zásob, doklady související se zásobami a také operacemi na konci účetního období, kam patří především inventarizace. V poslední kapitole je popsána klasifikace zásob z pohledu řízení a také jedna z metod, která se používá k řízení zásob a to ABC analýza, která je založena na Paretovu pravidlu.

Praktická část je zaměřena na využití ABC analýzy pro řízení zásob v praxi. Slouží ke zjištění, které zásoby mají pro podnik největší užitek, a které naopak přispívají podniku nejméně. U těchto zásob by bylo vhodné pořízení omezit, případně nakupovat v určitých čtvrtletích a to v těch, kdy jdou nejvíce na odbyt. Dále se zabývá zhodnocením účetní evidence k zásobám v podniku. K tomuto účelu jsou použity informace z hračkářství KAMARo. Nejprve je stručně popsána firma, především tedy to, čím se zabývá, její historie, současnost a organizační struktura. Další kapitola popisuje účetní evidenci zásob v hračkářství. V části ABC analýza je zobrazeno provedení analýzy u 4 kategorií hraček a to u hraček ze dřeva, pro kluky, pro holky a plyšových. V závěru jsou popsány návrhy a doporučení pro firmu.

CÍLE A METODY

Řízení zásob by mělo být v podnicích efektivní a to i z toho důvodu, aby bylo v daném podniku množství zásob optimální. Zejména proto, aby byl zajištěn plynulý chod firmy.

Hlavním cílem této práce je poukázat na využití analýzy ABC pro řízení vybraných zásob. Dílčím cílem je zhodnocení současné účetní evidence v hračkářství KAMARo a zjištění dopadu, který by využití ABC analýzy při řízení zásob v podniku vyvolalo. Tato práce přinese užitečné informace vedení hračkářství.

Nejprve je provedena rešerše na základě různých teoretických zdrojů.

Sběr dat bude zjišťován prostřednictvím programů, které firma využívá a také z rozhovoru buď s majitelem, nebo externí účetní. Ordis manager je program, který slouží ke zjištění katalogových čísel jednotlivých hraček. Tato čísla budou sloužit pro vyhledávání pohybů a cen při prodeji zboží u vybraných položek z vybraných kategorií hraček. Hračky budou vybírány s ohledem na to, aby se u většiny položek nevyskytovala nulová hodnota spotřeby a tedy i tržeb. Jelikož se jedná o účetní informace, tak se k tomuto účelu využije účetní program Ekonom. Následně budou data roztríděna podle jednotlivých kritérií.

Logické metody jsou zastoupeny analýzou a syntézou. V této práci je provedena analýza ABC, která je založena na Paretově pravidle. Výpočty této analýzy a grafy uvedené v této práci jsou provedeny pomocí vzorců a funkcí v programu OpenOffice Calc, který má podobu jako program MS Excel. Díky použité analýze se zjistí, jaké hračky podniku přináší největší užitek a naopak. Jednou z výhod této analýzy je zjištění, kde se dá ve firmě ušetřit. Na závěr bude zpracovaná syntéza formou zhodnocení provedené analýzy.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 CHARAKTERISTIKA ZÁSOb

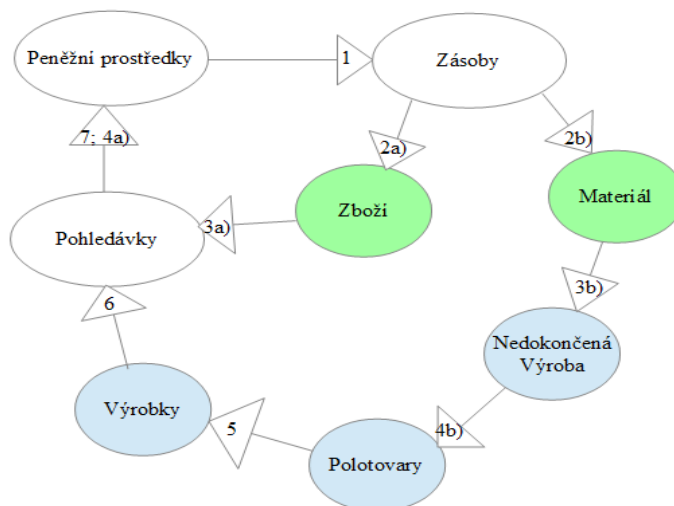
Zásoby patří do oběžného majetku, který je součástí aktiv v podniku. Oběžný majetek je takový majetek, který se neopotřebuje, ale spotřebuje s dobou použitelnosti do jednoho roku. Ve většině případů je tento majetek podniku k dispozici po dobu kratší než jeden rok, výjimku tvoří dlouhodobé pohledávky (Šteker a Otrusinová, 2013, s. 73).

Mezi oběžný majetek mimo zásoby také patří dlouhodobé a krátkodobé pohledávky, krátkodobý finanční majetek včetně peněžních prostředků, které jsou od 1.1.2016 samostatnou položkou v rozvaze a pohledávky jsou sloučeny do jedné kategorie, která se dále člení na dlouhodobé a krátkodobé pohledávky (Skálová, 2016, s.178-179).

Zásoby představují nejméně likvidní složku oběžného majetku. Na rozdíl od jiných složek se nejpomaleji přemění na peněžní prostředky (Šteker a Otrusinová, 2013, s. 264).

Podle Švarcové (2011, s. 86) můžeme oběžný majetek rozdělit na majetek věcné a peněžní formy. Mezi věcnou formu majetku se řadí zásoby (materiál, nedokončená výroba, polotovary, výrobky, zboží, zvířata) a peněžní formu tvoří peníze (v pokladně, na účtech, ceniny, krátkodobý finanční majetek a pohledávky).

Zásoby jsou jednou z důležitých složek v koloběhu oběžného majetku. Koloběh oběžného majetku můžeme vidět na následujícím obrázku (Šteker a Otrusinová, 2013, s. 73):

Obr. 1. Koloběh oběžného majetku (vlastní zpracování)

Bílá políčka označují koloběh, který není podrobně rozdělen. Zelená políčka značí dvě varianty, jak může podnik využít peněžní prostředky při koupi zásob. Modrá políčka zobrazují, jak se materiál postupně stává výrobkem. Jednotlivé pojmy budou blíže specifikovány v kapitole Členění zásob.

Podnik má peněžní prostředky, za které nakoupí zásoby. Podle toho se rozlišují podniky na výrobní a obchodní (Mzdová praxe, 2014).

V případě, že se jedná o obchodní společnost, tak většina oběžného majetku bude tvořena zbožím, které bude podnik v nezměněné formě prodávat dál, tím mu tedy vznikne pohledávka. Kromě zboží disponuje obchodní společnost také skladovým materiálem (např. obaly, kancelářský materiál). Lze tedy říci, že podstatnou část zásob tvoří nakupované zásoby. Jakmile společnost dlužník zaplatí, tak společnost získá peněžní prostředky a koloběh se bude opakovat (Mzdová praxe, 2014).

Pokud se bude jednat o výrobní společnost, tak se nakoupí materiál, který se přetvoří na výrobky, které podnik opět může prodat a vznikne mu tedy pohledávka. Můžeme říci, že výrobní firmy disponují nakupovanými zásobami, ale také zásobami vlastní činnosti. Jakmile bude pohledávka uhrazena, tak může společnost opět nakupovat zásoby a celý koloběh se bude opakovat (Mzdová praxe, 2014).

1.1 Způsoby pořízení a vyřazení zásob

Pořízení probíhá nejčastěji následujícími způsoby:

- nákupem (dodavatelsky),
- vlastní činností,
- bezúplatným nabytím například v podobě daru,
- vkladem do společnosti,
- převodem z osobního užívání do podnikání,
- zjištěním přebytku při inventarizaci (Šteker a Otrusínová, 2016, s. 79).

Zásoby lze vyskladnit z důvodu:

- prodeje,
- spotřeby vlastní činností (například materiál, který účetní jednotka použije k tomu, aby mohla vyrobit výrobky určené k prodeji),
- bezúplatného převodu v podobě daru,
- vkladem do jiné společnosti,
- v důsledku manka a škody ať už do normy či nad normu přirozeného úbytku (Šteker a Otrusínová, 2016, s. 79).

1.2 Členění zásob

Zásoby jsou v 1. účtové třídě, kam se řadí skupiny:

- 11 – materiál,
- 12 – zásoby vlastní činnosti,
- 13 – zboží,
- 15 – poskytnuté zálohy na zásoby,
- 19 – opravné položky k zásobám (Strouhal, 2016, s. 65-83).

Jak uvádí Kovanicová (2012, s. 251), tak zásoby můžeme rozdělit na dvě velké skupiny a to na zásoby nakupované a zásoby vyrobené vlastní činností. Zásoby nakupované jsou zásoby od dodavatelů, kam se řadí materiál a zboží. Mezi zásoby vyrobené vlastní činností se řadí nedokončená výroba, polotovary, výrobky nebo zvířata v určitých případech.

Účtová skupina 11 zahrnuje materiál, který je nakupovanou zásobou. Materiál můžeme oceňovat v pořizovací ceně v případě nákupu nebo v reprodukční pořizovací ceně v případě bezúplatného nabytí materiálu. V účtové skupině se nachází syntetické účty: 111 Pořízení materiálu, 112 Materiál na skladě a 119 Materiál na cestě (Strouhal, 2016, s. 65-68).

Podle Skálové (2016, s. 57) mezi *materiál* náleží:

- suroviny (základní materiál), které přechází do výrobku a tvoří jeho podstatu,
- pomocné látky, které přecházejí do výrobku, ale netvoří jeho podstatu (např. lak na výrobky),
- látky, které jsou potřeba pro zajištění provozu (např. mazadla, čisticí prostředky),
- náhradní díly, včetně těch, které jsou určeny k výměně komponenty,
- obaly a obalové materiály, pokud nejsou účtovány jako dlouhodobý majetek nebo zboží,
- další movité věci s dobou použitelnosti 1 rok a kratší bez ohledu na výši ocenění,
- pokusná zvířata,
- drobný hmotný majetek, který má dobu použitelnosti delší než 1 rok, ale nedosáhl stanovené hranice pro zařazení mezi dlouhodobý majetek.

Pořízení materiálu účet 111 je pouze kalkulační účet, který nesmí mít nikdy žádný zůstatek k rozvahovému dni. Slouží ke zjištění pořizovací ceny materiálu při účtování způsobem A (Skálová, 2016, s. 61).

Mohou nastat dvě situace, kdy na účtu 111 je zůstatek (materiál na cestě a nevyfakturované dodávky), v takovém případě se musí zůstatek přeúčtovat, více bude uvedeno v kapitole Operace na konci účetního období. Eviduje se zde cena pořízení daného materiálu a také další výdaje související s pořízením materiálu. Těmito výdaji může být clo, doprava, montáž, přepravné, provize nebo DPH, před tím, než je materiál přijat na sklad. DPH se stává součástí pořizovací ceny v případě, kdy účetní jednotka nakupuje materiál od plátce DPH, ale ona sama je neplátcem (Strouhal, 2016, s. 66).

Materiál na skladě účet 112 eviduje materiál v okamžiku jeho přijetí na sklad na základě příjmy a v okamžiku, kdy je materiál spotřebován a vyskladněn na základě výdejky (Strouhal, 2016, s. 67).

Materiál na cestě účet 119 se používá v situaci, kdy účetní jednotka neobdržela do konce účetního období vyfakturovaný materiál právě z toho důvodu, že účet 111 nesmí mít zůstatek (Strouhal, 2016, s. 68).

Účtová skupina 12 obsahuje zásoby, které jsou vytvořeny vlastní činností a ostatní zvířata. Zásoby ve vlastní činnosti jsou oceňovány ve vlastních nákladech (nejčastěji na základě kalkulace), zatímco nakoupená zvířata se oceňují v pořizovacích cenách. V účtové skupině se nachází syntetické účty: 121 Nedokončená výroba, 122 Polotovary, 123 Výrobky a 124 Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny (Strouhal, 2016, s. 70-73).

Nedokončená výroba zahrnuje produkty, které prošly několika výrobními stupni a nejsou již materiálem, ale také je nelze považovat za hotové výrobky. Tyto produkty se ještě ani nedají samostatně prodat (Skálová, 2016, s. 57).

Polotovary mohou být produkty, které prošly většinou výrobních procesů a v následujícím výrobním stupni mohou být zkompletovány do hotového výrobku. Můžeme říci, že se jedná o produkty, které už lze prodat či koupit → např. knoflíky (Skálová, 2016, s. 57).

Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny (včetně jatečních zvířat), které nejsou uvedeny jako jiný druh zásob (Kovanicová, 2012, s. 252).

Výrobky jsou hotové produkty, které prošly všemi výrobními stupni a jsou připraveny k prodeji odběratelům nebo k vlastní spotřebě v podniku (Skálová, 2016, s. 57).

Přírůstky těchto zásob se účtují na straně MD na příslušný účet skupiny 12 a úbytky těchto zásob se účtují na stranu D. Protiúčty jsou nákladovými položkami v účtové skupině 58x. Tato změna nastala k 1.1.2016. V roce 2015 se používaly výnosové účty (Skálová, 2016, s. 67).

Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny účet 124 má specifickou povahu, protože jsou na něm zachycovány zásoby nakupované (ostatní zvířata) i zásoby vytvořené vlastní činností (mladá zvířata). Nakoupená zvířata se oceňují v pořizovací ceně, přírůstky zvířat ve vlastních nákladech. V reprodukční pořizovací ceně jsou oceňovány příchovky zvířat (Strouhal, 2016, s. 73).

Účtová skupina 13 eviduje zásoby zboží, které je následně prodáváno odběratelům za cenu pořizovací zvýšenou o ziskovou marži. Nachází se zde syntetické účty: 131 Pořízení zboží, 132 Zboží na skladě a v prodejnách, 139 Zboží na cestě (Strouhal, 2016, s. 74-77).

Zboží lze charakterizovat jako veškeré movité věci, které podnik nakoupí za účelem dalšího prodeje. Prodej proběhne v nezměněné formě. Mezi zbožím lze zařadit zvířata vlastního chovu, která dospěla, byla aktivována a jsou určena k prodeji. Také výrobky, které byly aktivovány a předány do vlastních prodejen či nemovitosti, které účetní jednotka nakupuje za účelem prodeje, ale sama je nepoužívá či nepronajímá (Skálová, 2016, s. 57).

Účet 131 Pořízení zboží má stejný charakter jako účet 111 u materiálu. Nesmí mít končený zůstatek k rozvahovému dni a jsou zde zaznamenávány částky za zboží, které ještě nebylo přijato na základě příjímky na sklad a účtuje se o něm způsobem A (Skálová, 2016, s. 61).

Výdaje, které souvisí s cenou pořízení, jsou např. provize, clo nebo přepravné. A takovými výdaji není např. úrok z úvěru poskytnutý na pořízení zboží, kurzové rozdíly nebo smluvní pokuty a úroky z prodlení včetně sankcí, které plynou ze smluvních vztahů (Šteker a Otrusínová, 2013, s. 76).

Zboží na skladě a v prodejnách účet 132 eviduje přírůstky na straně MD → na základě příjímky a úbytky na straně D → na základě výdejky (Strouhal, 2016, s. 75).

Skálová (2016, s. 61) popisuje účet 139 Zboží na cestě, který se používá v případě, že účetní jednotka do konce účetního období neobdrží vyfakturované zboží a musí přeúčtovat hodnotu z účtu 131. Upřesněno bude v části Operace na konci účetního období.

Následující tabulka zobrazuje účtování pořízení zboží, jeho úhrady, následný prodej i vyskladnění u účetní jednotky, která není plátcem DPH (Strouhal, 2016, 75-77).

*Tab. 1. Účtování zboží u neplátce DPH, způsob A
(Strouhal, 2016, 75-77; vlastní zpracování)*

Číslo	Text	Částka	Má Dáti	Dal
1	FAP – nákup zboží	50 000 Kč	131	321
2	VPD – zaplacená doprava zboží	10 000 Kč	131	211
3	příjemka zboží na sklad	60 000 Kč	132	131
4	VBÚ – zaplacená faktura	50 000 Kč	321	221
5	FAV – prodej zboží odběrateli	90 000 Kč	311	604
6	vyskladnění zboží	60 000 Kč	504	132
7	VBÚ – přijato za zboží	90 000 Kč	221	311

Účtová skupina 15 zahrnuje poskytnuté zálohy na zásoby. To znamená, že účetní jednotka nakupuje materiál nebo zboží a zaplatí dodavateli předem. V případě, že někdo nakupuje výrobky od účetní jednotky (vystupuje tedy v roli odběratele) a chtěl by zaplatit zálohu, tak si účetní jednotka, která je dodavatelem, takové zálohy eviduje na účet Přijaté provozní zálohy 324. O poskytnuté záloze se neúčtuje v okamžiku přijetí zálohové faktury, ale až v okamžiku její skutečné úhrady. V účtové skupině se nachází syntetické účty: 151 Poskytnuté zálohy na materiál, 152 Poskytnuté zálohy na zvířata a 153 Poskytnuté zálohy na zboží (Strouhal, 2016, s. 81-82).

V následující tabulce je uveden příklad účtování poskytnuté zálohy u zboží, nákup zboží s následným přijetím na sklad, zúčtování poskytnuté zálohy a doplatek faktury u účetní jednotky, která není plátcem DPH (Strouhal, 2016, s. 82-83):

*Tab. 2. Poskytnutá záloha na zboží
(Strouhal, 2016, s. 82-83; vlastní zpracování)*

Číslo	Text	Částka	Má Dáti	Dal
1	VPD – poskytnutí zálohy na zboží	5 000 Kč	153	211
2	FAP – nákup zboží, příjem na sklad	30 000 Kč	132	321
3	Zúčtování poskytnuté zálohy	5 000 Kč	321	153
4	VBÚ – zaplacená faktura	25 000 Kč	321	221

Účtová skupina 19 je zaměřena především na opravné položky k zásobám a k zálohám na nákup zásob, které jsou tvořeny v souladu se zásadou opatrnosti v případě, kdy je účetní hodnota zásob vyšší než jejich čistá realizovatelná hodnota (Strouhal, 2016, s. 83).

Opravná položka představuje dočasné snížení stavu jednotlivých aktiv (v tomto případě zásob). Pokud pominou důvody vzniku opravné položky, tak se zruší. Opravné položky vznikají na podkladě údajů inventarizace (Skálová, 2016, s. 72).

Také Strouhal, Bonaci a Mustajā (2014, s. 87) uvádí, že podle mezinárodního účetního standardu jsou zásoby chápány jako:

- aktiva, která jsou určena k prodeji (tj. zboží),
- aktiva, která prochází výrobním procesem a následně je chce podnik opět prodat (tj. nedokončená výroba, polotovary, výrobky),
- různé formy materiálu a zásob, které se spotřebují ve výrobním procesu nebo při poskytování služeb (tj. materiál).

V následující tabulce můžeme vidět, jak jsou zásoby, podle výše zmíněných autorů, tříděny:

Tab. 3. Rozdělení jednotlivých zásob (Strouhal, Bonaci a Mustajā, 2014, s. 87)

Nakoupené zásoby	Vlastní výroba
Materiál – který se spotřebuje ve výrobním procesu	Nedokončená výroba
Zboží – které se nakupuje, kvůli prodeji	Polotovary
	Finální produkty neboli výrobky

2 NÁKLADY A VÝNOSY SOUVISEJÍCÍ SE ZÁSOBAMI

Strouhal (2016, s. 181, 211) mimo jiné uvádí také to, že od roku 2016 dochází k členění nákladů a výnosů pouze na provozní a finanční. K provozním nákladům patří účtové skupiny 50, 51, 52, 53, 54, 55, 58 a k finančním účtové skupiny 56, 57. Do provozních výnosů jsou zahrnuty účtové skupiny 60, 64. Finanční výnosy nalezneme v účtové skupině 66.

2.1 Náklady

Účet 501 Spotřeba materiálu se používá k účtování zásob materiálu způsobem B, kde se eviduje cena pořízení materiálu včetně ostatních výdajů, které s pořízením souvisí nebo v případě vyskladnění materiálu u způsobu A. Na účtu se eviduje taky drobný hmotný majetek, je-li tak stanoveno účetní jednotkou a také o nákupu pohonných hmot, kancelářských potřeb nebo ochranných pomůcek, které jsou dány ihned do spotřeby (Strouhal, 2016, s. 181-182). V případě inventarizace a zjištění manka do normy přirozeného úbytku u materiálu, se i tento rozdíl účtuje na účet 501 (Šteker a Otrusinová, 2013, s. 210).

Účet 504 Prodané zboží se používá k účtování zásob zboží v případě způsobu B, kde se eviduje cena pořízení včetně dalších výdajů souvisejících s pořízením zboží, ale také při účtování způsobem A, když je zboží vyskladněno a následně prodáno (Strouhal, 2016, s. 183). Účtujeme zde také v případě zjištění manka do normy přirozeného úbytku v rámci inventarizace zboží (Šteker a Otrusinová, 2013, s. 210).

Účet 542 Prodaný materiál se používá v případě, že účetní jednotka má nadbytek zásob materiálu, který nepotřebuje, nevyužívá ho, a proto se tento materiál rozhodne prodat. Vyskladnění daného materiálu zaúčtuje prostřednictvím tohoto účtu (Hruška, 2016, s. 174).

Účet 549 Manka a škody z provozní činnosti eviduje především hodnoty zjištění manka nad normu přirozeného úbytku u zásob. Toto manko se následně předepisuje k úhradě např. skladníkovi. Tyto náklady jsou uznatelné pouze do výše náhrady. V případě, že se jedná o škodu např. z důvodu krádeže či požáru, jsou náklady daňově uznatelné tehdy, když má účetní jednotka potvrzení (např. od policie) o tom, že škody byly způsobeny neznámým pachatelem a o tom, že došlo k fyzickému poškození, které vedlo k vyřazení zásob (Strouhal, 2016, s. 193).

Účet 557 Tvorba a zúčtování opravných položek k zásobám eviduje tvorbu opravných položek na straně MD a rozpuštění opravných položek na straně D tohoto účtu. Účtování opravných položek plyne ze zásady opatrnosti (Strouhal, 2016, s. 197).

Skálová (2016, s. 16) uvádí, že zásadu opatrnosti lze charakterizovat tak, že je potřeba promítnout do výše zisku všechny předpokládané nebo očekávané ztráty, znehodnocení majetku či různá rizika, i když tyto skutečnosti ještě nenastaly a jejich výše není spolehlivě zjištělná. Na druhé straně by se měly všechny zisky či zhodnocení majetku v účetnictví promítnout až po skutečné realizaci. Z toho vyplývá, že účetní jednotka má povinnost vykazovat aktiva i pasiva ve skutečné výši, nesmí docházet k nadhodnocování aktiv ani k podhodnocování závazků.

Účet 563 Kursové ztráty se použije v případě, že účetní jednotka nakupuje nebo prodává materiál nebo zboží v zahraničí v cizí měně. Kurs v den vystavení faktury a v den splatnosti je jiný, změní se negativně. Pokud tedy účetní jednotka nakupuje, znamená to, že zaplatí více, než původně počítala a pokud prodává, tak dostane zapláceno méně, než bylo její očekávání (Hruška, 2016, s. 178-179).

Účty v účtové skupině 58 uvádí také Hruška (2016, s. 180-181). Tyto účty souvisí jednak se změnou stavu zásob vlastní činnosti, kde se evidují přírůstky a úbytky těchto zásob. Jde tedy o změnu stavu nedokončené výroby (581), změnu stavu polotovarů (582), změnu stavu výrobků (583) a změnu stavu mladých a ostatních zvířat (584).

Strouhal (2016, s. 205) uvádí, že na účet 584 se eviduje přírůstek či úbytek zvířat, o nichž se účtuje v kategorii zásob nikoli v kategorii dlouhodobého majetku, ale také o manku do normy těchto zvířat.

Dále tyto účty souvisí s aktivací majetku podniku, kdy se k zásobám vztahují převážně účty Aktivace materiálu a zboží (585) a Aktivace vnitropodnikových služeb (586). Na účet 585 se eviduje aktivace zásob materiálu a zboží, které bylo vyrobeno ve vlastní režii. Účet 586 se použije v případě, že přeprava zásob bude provedena vlastními auty. Tyto účty mají vždy zápornou povahu (Strouhal, 2016, s. 205-206).

2.2 Výnosy

Účet 601 Tržby za vlastní výrobky sleduje na straně D tržby z prodeje výrobků účetní jednotky, když prodává tyto výrobky svým odběratelům (Strouhal, 2016, s. 211).

Účet 604 Tržby za zboží eviduje na straně D tržby z prodeje zboží, které účetní jednotka nakoupila za účelem dalšího prodeje v nezměněné podobě. Pokud je hlavní činnost účetní jednotky nákup a prodej zboží, měla by tato účetní jednotka na daném účtu vykazovat vyšší hodnotu oproti nákladovému účtu (504). Kladný rozdíl těchto účtů se nazývá obchodní marže, která již není od roku 2016 vykazována samostatně (Strouhal, 2016, s. 212).

Účet 642 Tržby z prodeje materiálu, kde se na straně D účtuje o tržbách, které účetní jednotka získá prodejem svého materiálu (Hruška, 2016, s. 173-174).

Účet 648 Ostatní provozní výnosy je používán v situaci, kdy účetní jednotka zjistí přebytek na zásobách. Zjištěný přebytek se zaúčtuje na stranu D daného účtu. Dále v situaci, kdy dochází k předepsání náhrady za manko u zásob, v případě, že do konce účetního období nebude manko uhrazeno a účetní jednotka výši úhrady pouze odhaduje apod. Od roku 2016 se zde také nově účtuje v případě přijatého nepeněžitého daru (Strouhal, 2016, s. 215).

Účet 663 Kursové zisky se použije tehdy, když účetní jednotka nakupuje nebo prodává v cizí měně. Kurs v den vystavení faktury a v den splatnosti se změní s pozitivním vlivem. To znamená, že pokud účetní jednotka nakupuje v zahraničí, tak nakoupí za cenu nižší, než původně počítala a pokud účetní jednotka prodává zásoby do zahraničí, tak dostane zapláceno víc, než očekávala (Hruška, 2016, s. 187-188).

2.3 Příklady účetních případů

V této části jsou uvedeny názorné účetní případy tak, aby bylo pochopitelné, jak spolu jednotlivé vybrané účty v praxi souvisí.

Náklady se účtují vždy na stranu Má Dáti na nákladové účty a dále se zachytí jako úbytek aktiv nebo přírůstek pasiv na rozvahových účtech. Výnosy se účtují vždy na stranu Dal výnosových účtů a zachytí se jako přírůstek aktiv nebo úbytek pasiv na rozvahových účtech (Šteker a Otrusínová, 2013, s. 206).

Výjimku tvoří účty aktivace a změny stavu zásob, kdy 1.1.2016 došlo ke změně a začalo se místo výnosových účtů, účtovat prostřednictvím účtů nákladových. V tomto případě lze účtovat náklady i na stranu D, záleží na konkrétních účetních případech (především u přírůstků zásob vlastní výroby). Pokud je náklad u aktivace na straně D, tak dochází ke snížení nákladů, což se pozitivně projeví na výsledku hospodaření u dané účetní jednotky (Strouhal, 2016, s. 203-204).

Příklady účetních případů, které souvisí s účtováním nákladů, výnosů a vztahů mezi nimi, jsou uvedeny v následujících tabulkách:

*Tab. 4. Zásoby vytvořené vlastní činností, včetně prodeje výrobků
(Strouhal, 2016, s. 204-205, 212; vlastní zpracování)*

Číslo	Text	Částka	Má Dáti	Dal
1	Přírůstek nedokončené výroby	4 000 Kč	121	581
2	Úbytek nedokončené výroby	2 000 Kč	581	121
3	Přírůstek polotovarů	2 000 Kč	122	582
4	Úbytek polotovarů	1 500 Kč	582	122
5	Přírůstek výrobků	1 500 Kč	123	583
6	Úbytek výrobků	1 000 Kč	583	123
7	PPD – tržby za prodané výrobky	1 300 Kč	211	601

*Tab. 5. Opravné položky ke zboží
(Strouhal, 2016, s. 85; vlastní zpracování)*

Číslo	Text	Částka	Má Dáti	Dal
1	Tvorba opravné položky	10 000 Kč	557	196
2	Rozpuštění opravné položky	10 000 Kč	196	557

*Tab. 6. Aktivace vnitropodnikových služeb
(Strouhal, 2016, s. 77; vlastní zpracování)*

Číslo	Text	Částka	Má Dáti	Dal
1	FAP – nákup zboží	50 000 Kč	131	321
2	Doprava zboží vlastním autem	10 000 Kč	131	586
3	Příjem zboží na sklad	60 000 Kč	132	131
4	VBÚ – úhrada faktury	50 000 Kč	321	221

*Tab. 7. Prodej nepotřebného materiálu
(Strouhal, 2016, s. 191,214; vlastní zpracování)*

Číslo	Text	Částka	Má Dáti	Dal
1	PPD – tržby za nepotřebný materiál	4 000 Kč	211	642
2	Vyskladnění nepotřebného materiálu	2 000 Kč	542	112

Tab. 8. Nákup, příjem zboží na sklad, následná úhrada, vyskladnění a prodej zboží u plátce DPH (Strouhal, 2016, s. 77; vlastní zpracování)

Číslo	Text	Částka	Má Dáti	Dal
1	FAP – nákup zboží	50 000 Kč	131	321
2	DPH	10 500 Kč	343	321
3	VPD – zaplacená doprava zboží	10 000 Kč	131	211
4	Příjemka zboží na sklad	60 000 Kč	132	131
5	VBÚ – zaplacená faktura	60 500 Kč	321	221
6	Vyskladnění zboží	8 000 Kč	504	132
7	PPD – prodej zboží v hotovosti	10 000 Kč	211	604
8	DPH	2 100 Kč	211	343

Tab. 9. Kursové rozdíly při prodeji zboží do zahraničí (Hruška, 2016, s. 179, 188; vlastní zpracování)

Číslo	Text	Částka	Má Dáti	Dal
1	FAV – prodej zboží do zahraničí	4 000 Kč	311	604
3	VBÚ – přijato za zboží (jiný kurs)	5 000 Kč	221	311
4	Kursový rozdíl (+)	1 000 Kč	311	663
5	FAV – prodej zboží do zahraničí	5 000 Kč	311	604
6	VBÚ – přijato za zboží (jiný kurs)	4 500 Kč	221	311
7	Kursový rozdíl (-)	500 Kč	563	311

3 EVIDENCE ZÁSOb

Proto, aby účetní jednotka mohla zásoby nějakým způsobem evidovat ve své firmě, je potřeba zvolit si různé způsoby a metody účtování i oceňování zásob. Účetní jednotka vychází z právních předpisů a dané metody, které zvolí, uvede ve vnitropodnikových směrnících (Šteker a Otrusínová, 2013, s. 38).

3.1 Předpisy související se zásobami

Účetní jednotka, která je podnikatelem, se řídí zákonem o účetnictví č. 563/1991 sb., vyhláškou ministerstva financí ČR č. 500/2002 sb. a českými účetními standardy, které začínají číslicí 0 a jsou trojmístné. Veškeré předpisy jsou důležité v případě, kdy si jednotka určuje způsoby evidence, oceňování, účtový rozvrh apod., nesmí se tedy dostat do rozporu s danými právními předpisy (Šteker a Otrusínová, 2013, s. 35-38).

Zákon o účetnictví č. 563/1991 vymezuje:

- obecná ustanovení (subjekty, které jsou účetní jednotkou a které nejsou; co může být účetním obdobím, kategorizace účetních jednotek, předmět účetnictví apod.),
- rozsah vedení účetnictví, účetní doklady, účetní zápisy a účetní knihy,
- účetní závěrku,
- způsoby oceňování majetku a závazků,
- inventarizaci majetku a závazků,
- úschovu účetních záznamů,
- a další ustanovení (Účetnictví podnikatelů, Audit, 2016, s. 3-25).

Zákon o účetnictví je základním právním předpisem, který popisuje obecné povinnosti pro všechny účetní jednotky (Skálová, 2016, s. 11). Tyto obecné povinnosti jsou více specifikovány a rozepsány ve vyhlášce a v českých účetních standardech, které se vztahují ke konkrétnímu typu účetní jednotky (Šteker a Otrusínová, 2013, s. 36-38).

Vyhláška ministerstva financí ČR 500/2002 sb. upravuje některé ustanovení stanovené zákonem o účetnictví a podrobněji vymezuje:

- předmět úpravy a působnost,
- rozsah a způsob sestavení účetní závěrky a obsahové vymezení položek účetní závěrky a také jednotlivých výkazů, které je potřeba k účetní závěrce sestavovat,

- v příloze této vyhlášky také najdeme směrnou účtovou osnovu, která je stanovena na úrovni účtových tříd a účtových skupin, protože jednotlivé účty si volí účetní jednotka sama, dle svých potřeb,
- účetní metody,
- a konsolidovanou účetní závěrku (Účetnictví podnikatelů, Audit, 2016, s. 36-61).

České účetní standardy popisují metody a postupy účtování a nesmí být v rozporu s ostatními účetními předpisy. Tvorbu a vydání zajišťuje ministerstvo financí, které vede i registr vydaných standardů (Skálová, 2016, s. 13).

Pro zásoby jsou důležité české účetní standardy:

- č. 005 Opravné položky,
- č. 006 Kursové rozdíly,
- č. 007 Inventarizační rozdíly a ztráty v rámci norem přirozených úbytků zásob,
- č. 015 Zásoby,
- č. 019 Náklady a výnosy (Účetnictví podnikatelů, Audit, 2016, s. 107).

3.2 Vnitropodniková směrnice zásob

Vnitropodniková směrnice slouží podniku k evidenci zásob proto, že se v ní uvádějí podrobné informace k jednotlivým složkám. Je několik případů těchto směrnic. Vnitropodnikové směrnice, jejichž zpracování je uloženo zákonem o účetnictví, jsou vyžadované jinými než účetními předpisy, provádějí se na základě vyhlášky a českých účetních standardů a posledním typem mohou být doporučené směrnice, kdy záleží na účetní jednotce, pro kterou z nich se rozhodne (Louša, 2014, s. 5-6).

Také autoři Šteker a Otrusínová (2013, s. 38) uvádějí, že smyslem vnitropodnikových směrnic je aplikace zákonných předpisů na konkrétní podmínky u konkrétní účetní jednotky. Z tohoto tvrzení vyplývá, že směrnice nesmí jít do rozporu s těmito předpisy.

Obsahem směrnice u zásob může být to, jaké metody oceňování bude daná účetní jednotka používat u jednotlivých druhů zásob při pořízení či vyskladnění, také způsoby účtování, zda bude účtovat způsobem A nebo způsobem B. Účetní jednotka si může zvolit oba způsoby účtování, ale musí pamatovat na to, že v rámci analytických účtů u jednotlivých druhů zásob, může použít pouze jeden způsob (Daně, účetnictví, mzdy, 2015).

Dále se ve směrnici uvede, jak bude podnik postupovat v případě, že na skladě zásob bude manko, tedy jaká je norma přirozeného úbytku a od jaké hodnoty je potřeba účtovat na účet Manka a škody z provozní činnosti 549 a následně komu se manko předepíše k náhradě (Daně, mzdy, účetnictví, 2015).

Ve směrnici jsou uvedeny také odpovědné osoby, dále kdo odpovídá za vydanou směrnici, k jakému datu a po jakou dobu je směrnice platná apod. Metodami stanovenými ve směrnici se musí účetní jednotka řídit během celého účetního období. Pro vytvoření a úpravu směrnic je důležitá přehlednost, stručnost, jednoznačnost, srozumitelnost a logičnost (Šteker a Otrusinová, 2013, s. 39).

3.3 Syntetická a analytická evidence

Zákonem o účetnictví je stanoveno, že účetní jednotka musí vést účtový rozvrh, který vychází ze směrné účtové osnovy, jejíž závazný vzor je přílohou vyhlášky 500/2002 sb., pro podnikatele. Tento vzor je stanoven na úrovni účetních tříd a skupin. Účetní jednotka si volí jednotlivé syntetické účty, podle své potřeby. Pokud má více dodavatelů, odběratelů nebo druhů zásob, může si vytvořit také jednotlivé analytické účty (Louša, 2014, s. 23).

Jednotlivé účty v účtovém rozvrhu, kde se eviduje celkový stav a pohyby všech pohledávek, závazků a majetku účetní jednotky, se označují jako syntetická evidence. Například účet Dodavatelé 321 (Skálová, 2016, s. 28).

Podrobnější evidence majetku, závazků a pohledávek, podle jednotlivých druhů nebo osob představuje analytickou evidenci. Každá účetní jednotka může mít libovolný počet analytických účtů podle toho, kolik jich potřebuje a také záleží na jejím rozhodnutí. Typickým příkladem může být skladní karta, kde se evidují zásoby podle příslušného druhu. Je zde zaznamenán jak příjem, tak výdej jednotlivých zásob (Skálová, 2016, s. 28).

U analytických účtů se uvádí další čísla za desetinnou čárku, tečku nebo lomítko. Opět záleží na tom, co si konkrétní účetní jednotka zvolí. Počet míst není omezený. Podle počtu říkáme, že jde o analytický účet daného stupně. Když jsou dvě desetinná místa, tak u prvního čísla se jedná o analytickou evidenci prvního stupně a u druhého čísla o analytickou evidenci druhého stupně (Louša, 2014, s. 23).

Skálová (2016, s. 28) uvádí: „*Musí platit, že součet počátečních zůstatků a obrátů na straně MD i D všech analytických účtů jednoho syntetického účtu se bude rovnat obrátům a počátečnímu zůstatku příslušného syntetického účtu.*“

To vyplývá především z toho, že nejde o jiné částky, ale pouze o to, že jeden souhrnný (syntetický) účet rozdělíme na několik dílčích (analytických) účtů a ke každému přiřadíme příslušnou částku z celku.

Kovanicová (2012, s. 266) podotýká, že na analytických účtech musí být účtováno také o zásobách, které jsou předány k externímu zpracování nebo zapůjčeny mimo podnik.

3.4 Způsoby účtování zásob

Účetní jednotka si může na začátku účetního období zvolit, zda bude zásoby účtovat způsobem A nebo způsobem B, musí to zaznačit do vnitropodnikové směrnice a také se danou metodou řídit po celé účetní období (Hruška, 2016, s. 41).

Ať už si účetní jednotka zvolí způsob A nebo způsob B, tak musí na konci období dojít ke stejným výsledkům, protože jde pouze o jiný princip. Výběr způsobu účtování bude mít vliv převážně na promítnutí pohybů zásob do finančního účetnictví (Stormware, 2016).

3.4.1 Způsob A

Podstatou tohoto způsobu je především to, že účetní jednotka používá kalkulační účty pořízení jednotlivých zásob, na kterých eviduje pořizovací ceny, před přijetím zásob na sklad na základě příjemky. Veškeré přírůstky a úbytky zásob se účtují samostatně na příslušné účty zásob. Podle jednotlivých zůstatků těchto účtů může účetní jednotka zjistit, jaký stav zásob má v průběhu účetního období k dispozici. Jedná se tedy o průběžný způsob účtování zásob (Hruška, 2016, s. 41).

U nakupovaných zásob (materiál, zboží) se v průběhu účetního období účtují přírůstky a úbytky všech zásob prostřednictvím účtu 112 Materiál na skladě a 132 Zboží na skladě a v prodejnách. U zásob vytvořených vlastní výrobou se na příslušné účty jednotlivých druhů účtují veškeré přírůstky a úbytky během účetního období (Skálová, 2016, s. 62-64, 67).

3.4.2 Způsob B

Podstatou způsobu B je, že účetní jednotka neúčtuje přes účty pořízení, ale účtuje rovnou na příslušné nákladové účty přímo do spotřeby. V tomto případě neúčtuje o skladových pohybech a na konci účetního období musí přeúčtovat počáteční i konečný stav účtů. Jedná se o periodický způsob účtování zásob, kdy je nezbytná pečlivost vedení skladové evidence tak, aby mohla účetní jednotka v průběhu účetního období prokázat stav zásob včetně jejich ocenění (Hruška, 2016, s. 46).

U nakupovaných zásob (materiál, zboží) se složky pořizovací ceny účtují přímo na nákladové účty (501 Spotřeba materiálu, 504 Prodané zboží) v průběhu účetního období, proto není potřeba používat účet Materiál/zboží na skladě (112,132). Tento účet se použije až při uzavírání účetních knih, kdy dojde k převedení počátečních zůstatků. Na straně MD tedy bude 501/504 a na straně D 112/132. Dále se použije při zaúčtování konečného zůstatku zásob na základě inventarizace. V takovém případě bude účtování vypadat tak, že na straně MD budou účty 112/132 a na straně D nákladové účty 501/504 (Skálová, 2016, s. 65).

U zásob vlastní výroby se v průběhu období neúčtují přírůstky ani úbytky. K účtování dochází až při uzavírání účetních knih, kdy se zaúčtuje počáteční stav na stranu MD účtu 58x a na stranu D na účet 12x. Dále se také účtuje o konečném stavu zásob vlastní výrobou zjištěném podle inventarizace na stranu MD na účet 12x a na stranu D u účtu 58x (Skálová, 2016, s. 68).

3.4.3 Příklady účtování způsobem A, B

Pro lepší pochopení jsou na následující stránce uvedeny názorné účetní případy pro účtování zásob způsobem A i B. Účtování je zobrazeno jak u nakupovaných zásob, tak i u zásob vlastní výroby, které uvádí Skálová (2016, s. 62, 65, 67, 68), která oproti ostatním autorům používá účet 583 pro aktivaci materiálu a zboží při pořízení vlastní výrobou.

Příklady účtování nakupovaných zásob oběma způsoby jsou v následujících tabulkách:

*Tab. 10. Účetní případy nakupovaných zásob způsobem A
(Skálová, 2016, s. 62)*

Text	Má Dátí	Dal
FAP – pořízení zásob	111/131	321
VPD, VBÚ – nákup zásob	111/131	211/221
Pořízení materiálu – aktivace; předání zboží – vlastní prodejna	111/131	583
Převzetí zásob na sklad (případně zboží na prodejnu)	112/132	111/131
Úbytek materiálu kvůli spotřebě ve výrobě, manka do normy	501	112
Úbytek materiálu z důvodu prodeje	542	112
Úbytek zboží z důvodu prodeje, manka do normy	504	132
Úbytek zásob z důvodu vzniku manka a škody nad normu	549	112/132
Poskytnutá záloha na zásoby na základě FAD nebo VPD	151/153	321/211

Tab. 11. Účetní případy nakupovaných zásob způsobem B

(Skálová, 2016, s. 65)

Text	Má Dáti	Dal
FAP – pořízení zásob	501/504	321
VPD, VBÚ – nákup zásob	501/504	211/221
Pořízení materiálu – aktivace; předání zboží – vlastní prodejna	501/504	583
Převod počátečního stavu zásob	501/504	112/132
Konečný zůstatek u zásob	112/132	501/504

Příklady účtování zásob vytvořených vlastní činností oběma způsoby jsou uvedeny v následujících tabulkách:

Tab. 12. Účetní případy zásob vytvořených vlastní činností způsobem A

(Skálová, 2016, s. 67)

Text	Má Dáti	Dal
Přírůstek zásob vlastní výroby	12x	58x
Úbytek zásob vlastní výroby kvůli vyskladnění, manka do normy	58x	12x
Úbytek zásob vlastní činnosti kvůli vzniku manka nad normu	549	12x

Tab. 13. Účetní případy zásob vytvořených vlastní činností způsobem B

(Skálová, 2016, s. 68)

Text	Má Dáti	Dal
Převod počátečního stavu zásob vlastní výroby	58x	12x
Konečný stav podle inventarizace u zásob vlastní výroby	12x	58x

3.5 Oceňování zásob

Při pořízení se zásoby oceňují v pořizovacích cenách, ve vlastních nákladech a v reprodukčních pořizovacích cenách (Šteker a Otrusínová, 2016, s. 76).

Pořizovací cena je cena pořízení, za kterou byly zásoby skutečně pořízeny včetně ostatních nákladů, které s pořízením souvisí, zejména přeprava, montáž, provize, clo, pojistné. V pořizovacích cenách se oceňují nakupované zásoby (Skálová, 2016, s. 58).

Vlastními náklady se oceňují zásoby, které jsou vytvořeny vlastní činností účetní jednotky. Oceňují se na úrovni vynaložených vlastních nákladů. Částka vlastních nákladů může být

stanovena podle skutečné výše nákladů (výsledná kalkulace) nebo podle způsobu kalkulace výroby (předběžná kalkulace). Záleží na každé účetní jednotce, jak si ocenění zásob stanoví a tyto postupy musí být uvedeny ve vnitropodnikové směrnici (Šteker a Otrusinová, 2016, s. 76).

Účetní jednotka si může stanovit, že nedokončená výroba se bude oceňovat na úrovni přímého materiálu, polotovary se budou oceňovat na úrovni přímého materiálu a přímých mezd, hotové výrobky se budou oceňovat na úrovni přímých nákladů a případně i částečně na úrovni nepřímých nákladů (Strouhal, 2016, s. 70-71).

Reprodukční pořizovací cena je cena, která je stanovena odhadcem (kvalifikovanou osobou) na úrovni ceny, kterou má majetek v době, kdy se o něm účtuje. U zásob může jít například o cenu stanovenou na základě jejich dalšího využití. V této ceně se oceňují zásoby získané bezplatně např. dary nebo dědictví, odpad a zbytkové produkty (náhradní díly stroje při vyřazení z provozu) a také nalezené zásoby např. přebytky při inventarizaci (Šteker a Otrusinová, 2016, s. 76).

Může nastat případ, kdy dojde k tomu, že účetní jednotka bude mít nakoupené zásoby na skladě, ale do konce účetního období nepřijde faktura. Pak se tedy zásoby ocení podle uzavřené smlouvy, případně odhadem podle dokladů, které má účetní jednotka k dispozici (Skálová, 2016, s. 58).

Metody oceňování zásob při vyskladnění:

Vážený aritmetický průměr se používá k oceňování úbytku stejného druhu zásob ze skladu a lze jej provést dvěma způsoby. První spočívá v tom, že účetní jednotka spočítá vážený aritmetický průměr po každé nové dodávce neboli průběžně. Druhý zobrazuje výpočet v určitých časových intervalech neboli periodicky. V případě, že se účetní jednotka rozhodne oceňovat periodicky, pak musí vážený aritmetický průměr přepočítávat minimálně jednou měsíčně (Šteker a Otrusinová, 2016, s. 77).

Metoda FIFO (First In First Out) je metoda zvaná „první do skladu, první ze skladu“. To znamená, že se úbytky zásob ze skladu oceňují od nejstarší zásoby. Účetně tedy dojde nejprve k vyskladnění zásob v ocenění nejstarší dodávky a poté zásob v ocenění novější dodávky bez ohledu na skutečný fyzický pohyb zásob ve skladu. Nezáleží tedy na tom, jaká dodávka byla fyzicky skutečně vydána jako první (Skálová, 2016, s. 59).

Louša (2012, s. 18) uvádí, že důvodem této metody je snaha přiblížit rozvahové ocenění zásob co nejvíce současným cenám na trhu.

Předem stanovená cena je u zásob stanovena především proto, že oceňování zásob v pořizovacích cenách je náročné a pracné (Skálová, 2016, s. 59). Při dané metodě musí být vedeny analytické účty, na kterých jsou zaznamenány a zvláště sledovány předem stanovené ceny pořízení a dále odchylky od skutečných cen. Při vyskladnění zásob v pevné ceně je třeba vnitřním předpisem stanovit způsob rozpouštění odchylek podle českého účetního standardu 015, který se zásobami zabývá. Nejčastěji se odchylka rozpouští přímo úměrně spotřebované zásobě (Šteker a Otrusinová, 2016, s. 77).

Tato metoda má význam při ocenění zboží v maloobchodních prodejnách, kdy účetní jednotka musí znát hodnotu zboží v prodejních cenách. Výhodou je to, že účetní jednotka nemusí složitě počítat cenu spotřebovaných zásob, protože zásoby určené pro spotřebu mají vždy stejnou cenu. Rozdíl úbytku cenového rozdílu je potřeba přepočítat jednou za určitý časový interval → den, týden, měsíc (Skálová, 2016, s. 59-60).

Zvolený způsob ocenění zásob při vyskladnění může mít vliv na výši nákladů, zisku i stav zásob na skladě. Jakmile dojde k prodeji všech zásob, tak se rozdíly mezi jednotlivými metodami smažou, především proto, že do nákladů vstoupí celá částka spojená s pořízením těchto zásob (Šteker a Otrusinová, 2016, s. 78).

Přírůstky zásob v pořizovacích cenách nejsou problémem, cenu lze zjistit z dodavatelské faktury. Co se týče úbytků zásob, tak zde není vždy jasné, v jaké ceně tento úbytek zachytit a to především z toho důvodu, že cena každé dodávky neboli každého přírůstku je odlišná. Proto je uvedeno více metod oceňování při vyskladnění zásob. Záleží na dané účetní jednotce, k čemu se přikloní. Metody oceňování uvede ve své vnitropodnikové směrnici a musí je používat po celé účetní období (Skálová, 2016, s. 58).

Některé literární zdroje uvádějí také metodu LIFO (**L**ast **I**n **F**irst **O**ut), kterou lze nazvat jako „poslední do skladu, první ze skladu“. Současné platné předpisy tuto techniku účetním jednotkám ale nepovolují (Skálová, 2016, s. 59).

3.6 Doklady spojené s evidencí zásob

V případě nákupu se účtuje na základě faktury přijaté (dodavatelské), kdy účetní jednotce vzniká závazek neboli povinnost zaplatit za nakoupené zásoby. Pokud bude účetní jednotka hradit svůj závazek převodem na účet dodavatele, účtuje se na základě výpisu z bankovního účtu. Další způsob úhrady, za dodané zásoby, představuje platba v hotovosti. V takové situaci by účetní jednotka účtovala na základě výdajového pokladního dokladu (Šteker a Otrusinová, 2013, s. 28, 159).

Pokud se rozhodne účetní jednotka prodat své zásoby (výrobky, zboží, materiál) a dostane za ně zaplacen v hotovosti, tak bude účtovat na základě příjmového pokladního dokladu. V případě, že prodává zásoby na fakturu, tak bude účtovat na základě faktury vystavené (odběratelské). Účetní jednotce vzniká pohledávka vůči odběrateli a tedy nárok požadovat úhradu za prodané zásoby. Pokud by se odběratel rozhodl platit převodem na účet, účtovalo by se na základě výpisu z bankovního účtu (Šteker a Otrusínová, 2013, s. 28, 90).

Pokud účetní jednotka přijímá na sklad zásoby, tak vystavuje příjemku, na jejímž základě napíše do skladní karty přírůstek dané zásoby. Rozhodne-li se zásoby prodat, tak musí vystavit výdejku, na jejímž základě vyskladní ty zásoby, které byly prodány. Tento výdej je opět zaznamenán do skladní karty. Z toho vyplývá, že ve skladní kartě dochází k evidenci jednotlivých druhů zásob, které má účetní jednotka k dispozici na skladě. Převodka se použije v situacích, kdy dochází k převodu nedokončené výroby na sklad hotových výrobků nebo k převodu zásob mezi jednotlivými sklady (Strouhal, 2016, s. 4).

3.7 Operace na konci účetního období

Na konci účetního období musí účetní jednotka provést účetní uzávěrku. To znamená, že musí doúčtovat uzávěrkové účetní operace tak, aby došlo k uzavření účetních knih a k následné účetní závěrce běžného účetního období. Cílem účetní závěrky je podat informace o majetku, závazcích, vlastním kapitálu, nákladech, výnosech a výsledku hospodaření dané účetní jednotky. Při účetní závěrce se sestaví výkazy. Její rozsah je vymezen v účetních předpisech (Šteker a Otrusínová, 2013, s. 227-237). Mezi uzávěrkové účetní operace u zásob patří zaúčtování nevyfakturovaných dodávek a materiálu či zboží na cestě, provedení inventarizace a zaúčtování inventarizačních rozdílů a taky zaúčtování opravných položek k aktivům na základě výsledků inventarizace (Skálová, 2016, s. 134).

3.7.1 Nevyfakturované dodávky, materiál/zboží na cestě

Nevyfakturované dodávky jsou takové situace v podniku, kdy při uzavírání knih má účetní jednotka fyzicky zásoby na skladě, je tedy vystavena příjemka, ale k těmto zásobám nedošel do konce účetního období příslušný doklad (FAP). Odhad závazku se účtuje přes účet 389 Dohadné účty pasivní (Hruška, 2016, s. 44).

Materiál/zboží na cestě je taková situace v podniku, kdy při uzavírání knih má účetní jednotka k dispozici příslušný doklad (FAP), ale materiál nebo zboží dosud nepřišlo na sklad a je tedy někde na cestě k účetní jednotce (Hruška, 2016, s. 44).

Hruška (2016, s. 44) uvádí pro lepší představu shrnutí v následující tabulce:

*Tab. 14. Problematika nevyfakturovaných dodávek a zásob na cestě
(Hruška, 2016, s. 44)*

	Nevyfakturované dodávky	Materiál na cestě
Příjemka	ANO	NE
Faktura přijatá	NE	ANO
Materiál/zboží...	je na skladě, ale není doklad	není na skladě, ale ÚJ již obdržela doklad

Účtování dané problematiky u účetní jednotky, která není plátcem daně z přidané hodnoty, je uvedeno v následujících tabulkách:

*Tab. 15. Účtování nevyfakturovaných dodávek
(Hruška, 2016, s. 44-45; vlastní zpracování)*

Text	Má Dáti	Dal
30.12. v běžném účetním období – příjemka zásob na sklad	112/132	111/131
31.12. v běžném období – VÚD odhad závazku vůči dodavateli	111/131	389
1.1. v následujícím účetním období – FAP za zásoby	389	321

*Tab. 16. Účtování zásob na cestě
(Hruška, 2016, s. 44-45; vlastní zpracování)*

Text	Má Dáti	Dal
30.12. v běžném účetním období – FAP za zásoby	111/131	321
31.12. v běžném období – VÚD materiál/zboží na cestě	119/139	111/131
1.1. v následujícím účetním období – příjemka zásob na sklad	112/132	119/139

3.7.2 Inventarizace

Inventarizace slouží k ověření průkaznosti účetnictví. Předmětem inventarizace jsou veškeré složky aktiv a pasiv. Kdyby nebyla inventarizace provedena, pak by účetnictví nesplnilo svou funkci zobrazovat skutečný stav majetku a závazků (Skálová, 2016, s. 33).

Skálová (2016, s. 33) uvádí, že inventarizace zahrnuje následující části:

- zjištění skutečného stavu kontrolovaných položek (jedná se o úvodní část),
- porovnání skutečného stavu se stavem účetním (samotná inventarizace),
- vyčíslení, vypořádání a odstranění rozdílů (zaúčtování přebytků, mank a jejich úhrady).

Inventura je úvodní část inventarizace a má formu fyzickou nebo dokladovou. Při fyzické inventuře dochází k přepočítávání, vážení, případně měření jednotlivých zásob či majetku. Dokladová inventura se využívá především u pohledávek a závazků, kdy se skutečný stav zjišťuje na základě dokladů (Skálová, 2016, s. 33).

Inventurní soupis je průkazným účetním záznamem, kde se uvádí skutečné zjištěné stavy na základě inventarizace a porovnávají se zde se stavy účetními. Dochází zde i k vyčíslení rozdílů (přebytky, manka), u kterých musí dojít k jejich vypořádání. Inventurní soupis musí dále obsahovat také podpisy odpovědných osob (Šteker a Otrusinová, 2013, s. 229).

Účetní jednotky mohou provádět inventarizaci buď periodicky, tedy k okamžiku sestavení řádné či mimořádné účetní závěrky nebo průběžně. Průběžná inventarizace je možná pouze u vybraných zásob či hmotného majetku, provádí se v termínech, které si stanoví účetní jednotka sama a uvede je ve vnitropodnikové směrnici. Povinnost je provádět inventarizaci alespoň jednou za účetní období (Skálová, 2016, s. 33-34).

Mohou nastat dva případy inventarizačních rozdílů, které jsou zaúčtovány v tabulce č. 8 (Šteker a Otrusinová, 2013, s. 229):

- skutečný stav < účetní stav = manko, které se předepisuje k náhradě
- skutečný stav > účetní stav = přebytek

*Tab. 17. Účetní případy spojené s inventarizací
(Strouhal, 2016, s. 183, 193, 215; vlastní zpracování)*

Text	Má Dáti	Dal
Přebytek na skladu zásob	112/132	648
Manko do normy přirozeného úbytku na skladě zásob	501/504	112/132
Manko nad normu přirozeného úbytku na skladě zásob	549	112/132
Předpis manka skladníkovi	335	648
Úhrada manka srážkou ze mzdy/v hotovosti/ na bankovní účet	331/211/221	335

4 ŘÍZENÍ ZÁSOb

Řízení zásob se využívá převážně proto, aby měl podnik optimální počet zásob na skladě a nebyl ohrožen jeho plynulý chod. V nadměrném množství zásob je vysoká vázanost kapitálu, který lze využít k jiným účelům. Pro podnik je také rozhodující to, která zásoba je důležitá. Lze tedy říci, že cílem řízení zásob je zachovat optimální množství zásob (Sixta a Žižka, 2009, s. 61-62).

Na základě předchozího odstavce lze uvést příklad: podnik prodává méně zboží A a více zboží B, je tedy jasné, že podnik bude více nakupovat zásob zboží B. Kdyby měl nadměrné množství zásob A, tak je zde taky riziko, že nebude mít zboží B kde uskladnit. V opačném případě, pokud bude mít podnik méně zásob B, než je potřeba, může dojít k ohrožení plynulosti prodeje. V některých případech může omezenost prodeje vést i ke ztrátě stávajících zákazníků. Je nutno počítat také s tím, že ne každé nakoupené zboží bude funkční.

Podle Horákové a Kubáta (1998, s. 67) můžeme zásoby chápat jako část užitných hodnot, které byly vyrobeny, ale nebyly spotřebovány. Předmětem řízení zásob jsou veškeré typy zásob, ať už se jedná o materiál, zásoby rozpracované výroby, tak i o hotové výrobky nebo zboží u obchodních společností.

Význam zásob lze chápat pozitivně i negativně. Pozitivní význam můžeme vidět zejména v tom, že zásoby přispívají k řešení nesouladu mezi výrobou a spotřebou. Negativní je především vysoká vázanost kapitálu, která může ohrozit likviditu podniku. Může se stát, že podnik nebude schopen splácet své závazky. Dalším negativním vlivem je také riziko, že dané zásoby nepůjdou na odbyt (Horáková a Kubát, 1998, s. 67).

4.1 Klasifikace zásob

Autoři Sixta a Žižka (2009, s. 62-66) vymezují několik hledisek pro klasifikaci zásob. První z nich je podle stupně zpracování:

- výrobní zásoby (materiál – suroviny, pomocný a obalový materiál, náhradní díly),
- zásoby rozpracovaných výrobků (polotovary, nedokončená výroba),
- zásoby hotových výrobků, které jsou vyrobeny v podniku a určeny k prodeji,
- zásoby zboží, které jsou nakoupeny za účelem prodeje v nezměněné podobě (Sixta a Žižka, 2009, s. 62).

Druhým kritériem je dělení dle účetních předpisů. Toto členění vychází ze stupně zpracování a dělí se na dvě hlavní skupiny a to nakupované zásoby (materiál, zboží) a zásoby vlastní činnosti, kam se řadí nedokončená výroba, polotovary, výrobky a zvířata (Sixta a Žižka, 2009, s. 63).

Třetím hlediskem je funkční klasifikace zásob, která se používá při optimalizaci stavu zásob. Patří sem tzv. rozpojovací zásoba, díky které lze získat určitou míru nezávislosti. Rozpojovací zásobu tvoří běžná zásoba, pojistná zásoba, zásoba pro předzásobení a vyrovnávací zásoba (Sixta a Žižka, 2009, s. 63).

Běžná (obratová) zásoba kryje spotřebu mezi dvěma dodávkami (Jirsák, Mervart a Vinš, 2012, s. 137-138). Pojistná zásoba do určité míry tlumí náhodné výkyvy, jak na straně vstupů, tak i výstupů. Znamená to, že podnik počítá se zásobou navíc v případě mimořádných událostí (např. ze strany zákazníků bude větší poptávka, další dodávka bude opožděná, porouchá se stroj na výrobu výrobků, a tedy se posune výrobní proces apod.). Tuto zásobu lze pouze odhadnout na základě pravděpodobnosti. Zásoba pro předzásobení se vytváří v případě, že podnik má záměr vyrovnat větší výkyv, se kterým počítá a ví dopředu, že nastane. Je to typické pro podniky, které prodávají výrobky se sezonním charakterem, nebo v případě celozávodní dovolené u dodavatele. Vyrovnávací zásoba zachycuje nepředvídatelné a okamžité výkyvy mezi navazujícími dílčími procesy v krátkodobých cyklech (Sixta a Žižka, 2009, s. 64-65).

Autoři Sixta a Žižka (2009, s. 64-65) uvádějí ještě další druhy, které patří do kategorie funkčních zásob. Strategickou (havarijní) zásobu, která se vytváří proto, aby byl zajištěn plynulý chod při nepředvídatelných událostech → přestane fungovat stroj potřebný k výrobě výrobků, stávka u dodavatele. Spekulativní zásobu, ke které dochází tehdy, kdy chce podnik dosáhnout mimořádného zisku vhodným nákupem při dočasném snížení ceny nebo před očekávaným zvýšením ceny. A také technologickou zásobu představující takovou zásobu, kdy byl výrobek vyroben, ale z nějakého důvodu nemůže být prodán. Typická je pro potravinářský průmysl (zrání sýrů), textilní průmysl (fixace barviva) a pro výrobu nábytku (vysychání dřeva).

Posledním hlediskem je použitelnost. Mezi použitelné zásoby patří ty zásoby, které jsou potřeba pro běžnou spotřebu a prodávají se. K nepoužitelným zásobám se řadí zásoby s nulovou spotřebou nebo prodejem (Sixta a Žižka, 2009, s. 65).

Při řízení zásob je potřeba sledovat základní úrovně zásob:

- maximální zásoba → nejvyšší stav zásob, který je na skladě před novou dodávkou
- minimální zásoba → stav zásob před novou dodávkou a je dána součtem pojistné, strategické a technologické zásoby, které se vytvářejí pouze u omezeného počtu položek a proto se v praxi běžně stává, že minimální zásoba je rovna pojistné zásobě
- signální stav zásoby → taková výše, kdy je nutno vytvořit novou objednávku na další dodávku (Sixta a Žižka, 2009, s. 66)

4.2 Analýza ABC využívaná při řízení zásob

Zásoby na skladě se skládají z tisíce položek materiálu, hotových výrobků nebo zboží. Vzhledem k množství položek byly vyvinuty metody pro řízení zásob. Jirsák, Mervart a Vinš (2012, s. 121, 135, 165) uvádějí metody a analýzy, které se při řízení zásob využívají. Mezi příklady patří Economic Order Quantity, Analýza ABC, Analýza XYZ a metoda JIT (Just in Time). Sixta a Žižka (2009, S. 66) uvádí, že ABC analýza se v podniku pro řízení zásob využívá nejčastěji.

4.2.1 Analýza ABC

Tato analýza patří mezi základní souhrnné analýzy, které slouží k diferencovanému řízení zásob. Jirsák, Mervart a Vinš (2012, s. 136) uvádí, že se využívá v mnoha oblastech. Slouží například k nastavení frekvence a způsobu dodávek, pro optimalizaci položek na skladě a v prodejně nebo pro nastavení dodacích lhůt. Je důležité se na začátku použití této analýzy rozhodnout, zda se bude provádět v naturálních nebo v peněžních jednotkách. Pokud slouží jako podklad k optimalizaci skladových položek, je lepší analyzovat spotřebu položek v naturálních jednotkách. Pro využití k optimalizaci dodávek zboží od dodavatele, za účelem snížení vázanosti kapitálu v zásobách, je lepší použít peněžní jednotky.

Zásoby se člení do tří základních skupin, ale v praxi je lze rozčlenit i do více skupin. ABC analýza vychází z Paretova pravidla, které říká, že 80 % všech důsledků, způsobuje jen 20 % možných příčin. Při řízení zásob to může znamenat, že malá část počtu položek představuje většinu hodnoty spotřeby (Sixta a Žižka, 2009, s. 66).

Při provedení ABC analýzy se nejprve identifikují jednotlivé položky a stanoví se výše spotřeby u každé položky samostatně i celkem. V případě, že se jedná o data, která mají spotřebu za delší období, tak je výhodné počítat průměrnou spotřebu za zvolený interval. Dále se zjistí podíl průměrné spotřeby na celkové průměrné spotřebě v procentuálním vyjádření a na základě velikosti jednotlivých zjištěných podílů se položky seřadí. Během dalšího kroku dochází k vlastní klasifikaci jednotlivých položek do skupin (Jirsák, Mervart a Vinš, 2012, s. 137-138).

Jirsák, Mervart a Vinš (2012, s. 137) uvádí, že se mohou, při rozdělování jednotlivých položek do určitých kategorií použít striktní podíly na celkové spotřebě, nebo intervalové vyjádření:

a) Striktní podíly

- 20 % horních položek tvoří skupinu A,
- 30 % dalších položek skupinu B,
- zbylé položky, tedy 50 %, tvoří skupinu C.

b) Intervalové vyjádření

- 5 % - 20 % položek tvoří 60 % - 80 % spotřeby, tedy skupinu A,
- 20 % - 30 % položek tvoří 15 % - 25 % spotřeby, tedy skupinu B,
- 50 % - 75 % položek tvoří 5% - 15 % spotřeby, tedy skupinu C.

Autoři Sixta a Žižka (2009, s. 67) popisují, že skupinu A tvoří velmi důležité položky zásob, které představují největší část celkové hodnoty spotřeby nebo prodeje. Je potřeba je sledovat permanentně a propočty je potřeba často aktualizovat. Tyto zásoby váží značný objem kapitálu a je tedy žádoucí je objednávat v malém množství i za vyšší cenu. Do skupiny B patří středně důležité položky zásob. Dodávky těchto zásob jsou ve srovnání s kategorií A méně časté. Skupina C zahrnuje nejméně důležité položky, které představují nejmenší část spotřeby či prodeje. Jedná se o skupinu, která zahrnuje největší počet položek. Do skupiny C lze zařadit běžný spotřební materiál (kancelářský materiál). V některých případech se vytváří skupina D, kam se řadí zásoby, které mají již delší dobu nulovou spotřebu či prodej. Tyto zásoby je potřeba prodat za nižší cenu nebo odepsat.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 ZÁKLADNÍ INFORMACE O HRAČKÁŘSTVÍ

Firma má oficiální název Martin Klinkovský. Majitel firmy je plátcem daně z přidané hodnoty a zároveň fyzickou osobou, jejímž předmětem podnikání je výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona. Druh živnosti se řadí mezi živnost ohlašovací volnou. Obor činnosti je uveden jako koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej. Živnostenské oprávnění vzniklo 28.09.1992 a platnost je na dobu neurčitou (Registr živnostenského podnikání, 2017).

Prodejna má označení KAMARo hračky a e-shop vystupuje pod označením Blázni do hraček → www.blaznidohracek.cz (interní zdroj).

Adresa sídla:

Martin Klinkovský

Santražiny 443

760 01 ZLÍN

Adresa provozovny:

KAMARo hračky (Martin Klinkovský)

Potoky 552

760 01 ZLÍN

5.1 Popis a předmět činnosti

5.1.1 Údaje o historii

Na trhu hraček je KAMARo již od roku 1992, kdy svou činnost firma zaměřovala především na prodej plastových a plyšových hraček pro děti. Firma sídlila v Otrokovicích, kde byly kanceláře i sklady a to v roce 1994. K přesunu do Zlína došlo v roce 1997 a dosavadní prodejní činnost se rozšířila o maloobchodní a velkoobchodní činnost. V roce 2007 byla otevřena nová maloobchodní prodejna, která se začala zabývat prodejem značkových hraček (Fusková, 2014, s. 38).

5.1.2 Informace o současnosti

Hračkářství se zabývá velkoobchodním i maloobchodním prodejem hraček, stavebnic, gymnastických míčů nebo společenských her. Sortiment byl rozšířen o sportovní zboží a dětskou kosmetiku. Zákazník má možnost vybrat si ze sortimentu celoročních i sezónních hraček nebo výrobků předních českých výrobců. Hračkářství má významné postavení mezi prodejci hraček v ČR a také patří mezi největšího velkoobchodního prodejce ve Zlíně (O firmě, 2017).

Prioritou organizace není jen to, aby byly spokojeny pouze děti, ale také rodiče, kteří hračky nakupují. Jde o hračky se zárukou kvality a za přijatelné ceny. Ve svém sortimentu nabízí hračky, které mají udělat radost, ale také hračky, které mohou rozvíjet představivost dětí, včetně jejich sociálních a výtvarných schopností. Firma si mimo jiné zakládá také na profesionálním přístupu všech zaměstnanců ke svým zákazníkům, především proto, aby se zákazníci v prodejnách cítili příjemně (O firmě, 2017).

Právě proto, že v dnešní době se můžeme kdykoli a odkudkoli připojit k Internetu, je tedy samozřejmostí a určitě žádným překvapením i to, že KAMARo má e-shop, přes který je možné si zboží objednat z pohodlí domova. Tuto možnost mohou využít také obyvatelé Slovenska nebo Německa (O firmě, 2017; interní zdroj).

I když se může na první pohled zdát, že jde o prodej hraček pro menší děti, není tomu tak. Díky širokému sortimentu si zde přijdou na své i starší děti nebo dospělí, kteří si chtějí dlouhé zimní večery krátit ve společnosti svých přátel např. u skleničky vína a k tomu si zahrát nějakou společenskou hru. Společenské hry mohou hrát i rodiče či prarodiče se svými dětmi. KAMARo není jediná prodejna ve Zlíně, která se zabývá prodejem hraček. Mezi hlavní konkurenty v okolí můžeme zařadit hračkářství Sparkys v obchodním centru Zlaté jablko, Dráčik či Pompo v nákupním centru Čepkov nebo Wiky vedle McDonaldu (vlastní zpracování).

5.2 Organizační struktura

Majitelem a odpovědným člověkem je pan Martin Klinkovský, kterému jsou ostatní zaměstnanci podřízeni. KAMARo zaměstnává dva pracovníky v administrativní sféře. Jeden z nich je zaměřen především na grafickou stránku webových stránek. Mezi personál patří také pět prodavaček, které mají odpovědnost za plynulý chod prodejen. Jedna z nich je pověřena vedením skladu a prodejny. Druhá má na starosti administrativu. A třetí řeší komunikaci mezi všemi prodavačkami včetně organizace jejich pracovní doby. Zbylé dvě prodavačky nemají žádnou specifickou funkci. KAMARo využívá služeb externí účetní a také daňového poradce, především při zpracování daňového přiznání (interní zdroj).

6 EVIDENCE ZÁSOb V HRAČKÁŘSTVÍ

Jako každá fyzická osoba, která vede účetnictví, tak i KAMARo při účtování zásob vychází ze základních předpisů:

- zákon o účetnictví 563/1991 Sb.,
- vyhláška 500/2002 Sb. pro podnikatele,
- české účetní standardy, které se vztahují k zásobám (interní zdroj).

V hračkářství jsou používány dva základní programy. První z nich je EKONOM, který slouží pro účetnictví a tedy i evidenci zásob. Tento program je doporučen pro malé a střední podniky a jeho užívání zvládne prakticky každý, manipulace nebo orientování v programu je poměrně snadné. Druhým je ORDIS MANAGER, který je využíván především pro chod e-shopu (úpravy a vkládání informací ke zboží), tisk katalogů nebo ceníků. Prostřednictvím tohoto programu se aktualizují také položky zboží, které jsou k dispozici (interní zdroj).

Martin Klinkovský je měsíčním plátcem daně z přidané hodnoty a má povinnost sestavovat kontrolní hlášení. Také je plátcem daně z příjmu fyzických osob a vznikají mu tedy další povinnosti z toho vyplývající. Musí odevzdávat daňové přiznání a přehledy za sociální a zdravotní pojištění. Dále je plátcem silniční daně a od 1.3.2017 má povinnost vést elektronickou evidenci tržeb (interní zdroj).

Převážnou část oběžného majetku tvoří zásoby, kde nejvýraznější položkou je zboží, které firma nakupuje s účelem dále jej prodat v nezměněné podobě. Hračky KAMARo můžeme zařadit mezi obchodní firmy a to také proto, že se nezabývá výrobou hraček (interní zdroj).

V účetnictví firmy jsou zásoby vedeny pouze syntetickou evidencí. Analytická evidence je v rámci skladu oddělena z důvodu účtování způsobem B. Jednotlivé druhy zboží mají svoji skladní kartu (interní zdroj).

Zboží je účtováno způsobem B, to znamená, že hračkářství o zboží účtuje přímo do spotřeby nikoliv na sklad. Z toho důvodu nepoužívá skladový účet 132 zboží na skladě ani kalkulační účet 131 pořízení zboží. Pořízení zboží se tedy účtuje přes účet 504 Prodané zboží (interní zdroj).

Zboží se pořizuje prostřednictvím nákupu od dodavatelů a je oceňováno pořizovací cenou, kterou tvoří cena za zboží a ostatní náklady související se zbožím. Mezi tyto náklady patří například cena za přepravu zboží či pojistné na zboží. Jelikož se jedná o plátce daně

z přidané hodnoty, firma tedy nemůže uvažovat o tom, že by součástí pořizovací ceny mohla být právě tato daň. Daň z přidané hodnoty se účtuje přes účet 343, který je analyticky rozlišen podle jednotlivých sazeb této daně. V případě nákupu zboží se daň účtuje na stranu MD (interní zdroj).

Úbytek zboží je převážně z důvodu prodeje běžným zákazníkům či odběratelům, se kterými spolupracují a je mezi nimi např. dohoda o platbě na fakturu s určitou splatností. Při prodeji se daň z přidané hodnoty účtuje na účet 343 na straně D. Když dojde k úbytku zboží neboli k prodeji, tak se toto zboží oceňuje prostřednictvím váženého aritmetického průměru (interní zdroj).

Dalším bodem je shrnutí dokladů, které ve firmě využívají. Když firma nakupuje zboží, tak účtuje na základě faktury přijaté. Pokud prodává odběratelům na fakturu, tak účtuje na základě faktury odběratelské. Jde-li o běžného zákazníka, tak je vydávána účtenka v běžném režimu elektronické evidence tržeb. Přijaté platby na bankovní účet a úhrady z bankovního účtu jsou uvedeny na výpisu z bankovního účtu a také v účetním programu (interní zdroj).

Hračkářství také vyváží hračky do sousedních států a to především na Slovensko a do Německa, ale nedováží ze zahraničí k nám. Proto účtují i o kursových rozdílech (interní zdroj).

I KAMARo sestavuje účetní závěrku a proto musí provádět operace na konci účetního období, mezi které patří inventarizace a uzavření účtů. Při účetní závěrce sestavuje výkazy a to rozvahu, výkaz zisků a ztráty a přílohu. Výkazy přehled o peněžních tocích a přehled o změnách vlastního kapitálu nejsou součástí účetní závěrky (interní zdroj).

Inventarizace se provádí jednou ročně. U zásob se provádí fyzická inventura, kdy se skutečný stav zásob zjišťuje počítáním zboží a poté se porovná s účetním stavem. Manka do normy přirozeného úbytku nejsou stanoveny, protože se nejedná o zboží, které by změnilo svou formu, ať už vlivem technologických postupů či jiným vlivem, například vlhkostí či teplotou. V případě vzniku manka není odpovědná osoba, která by musela manko uhradit (interní zdroj).

V hračkářství se neúčtuje o dohadných položkách (nedochází tedy k situaci, že by spolu se zbožím nepřišla faktura). Také se neúčtuje o zboží na cestě, protože zboží je přijímáno společně s fakturou (interní zdroj).

7 ABC ANALÝZA VYBRANÝCH ZÁSOb

V současnosti se v hračkářství žádná metoda pro řízení zásob nepoužívá. Zásoby jsou objednávány intuitivně podle spotřeby. Na základě rešerše je nejpoužívanější metodou analýza ABC, která bude dále využita v této kapitole praktické části.

Sortiment v KAMARu tvoří různé položky zboží, které jsou zařazeny v jednotlivých kategoriích pro lepší orientaci:

- hračky známé z TV,
- oblíbené postavičky,
- sport,
- hračky ze dřeva,
- plyšové hračky,
- stavebnice,
- kosmetika pro děti,
- magnetky a razítka,
- hopsadla a gymnastické míče,
- společenské hry,
- hračky pro bystré hlavičky,
- malý muzikant,
- omalovánky a vystřihovánky,
- hračky pro holky,
- hračky pro kluky,
- a jiné.

Pro zpracování ABC analýzy byly vybrány následující 4 kategorie:

- hračky ze dřeva,
- hračky pro holky,
- hračky pro kluky,
- a plyšové hračky.

Analýza byla zpracována jak z pohledu spotřeby, tak z pohledu prodeje neboli tržeb. V některých případech je prodaný stejný počet kusů, ale tržby se liší. To je z důvodu, že v tržbách jsou zahrnuty maloobchodní i velkoobchodní prodejní ceny.

U ABC analýzy z pohledu spotřeby je uveden název položky a spotřeba za jednotlivé čtvrtletí. Poté byl vypočítán celkový a průměrný stav spotřeby za jednotlivé čtvrtletí. Následně byl vypočítán podíl jednotlivých druhů hraček na celkové průměrné spotřebě, kdy došlo k sestupnému seřazení těchto hraček podle jednotlivých podílů tak, aby mohl být proveden kumulativní podíl, na jehož základě došlo k roztřídění zboží do jednotlivých skupin, jak je uvedeno v teorii.

Takto připravená ABC analýza může sloužit jako podklad k optimalizaci jednotlivého zboží ve skladu. Tedy k tomu, aby se rozhodlo, které zboží patří k nejprodávanějšímu. Poté se lze zaměřit na to, zda je dostatečná zásoba daného zboží. V opačném případě u zboží

ve skupině C je nutno ohlídat, aby nedocházelo na skladě k nadměrnému množství. Převážně z toho důvodu, že je na skladě nadbytečná zásoba zboží, která se neprodá v krátkém časovém horizontu a zabírá tak zbytečné místo.

U ABC analýzy z pohledu tržeb je uveden název položky a tržby za jednotlivé čtvrtletí. Poté byl vypočítán celkový a průměrný stav tržeb za jednotlivé čtvrtletí. Následně byl vypočítán podíl jednotlivých druhů hraček na celkových průměrných tržbách. Na základě vypočtených podílů došlo k sestupnému seřazení hraček tak, aby mohl být proveden kumulativní podíl, na jehož základě došlo k roztrídění zboží do jednotlivých skupin, podle kritérií uvedených v teorii.

Takto připravená ABC analýza může sloužit jako podklad pro optimalizaci vázaného kapitálu ve zboží. Na základě těchto podkladů se může firma rozhodnout, které zásoby jí přinášejí nejvyšší tržby.

Klasifikace zásob vychází z teorie z intervalového vyjádření, jelikož zde neplatí Paretovo pravidlo:

- 20 % položek tvoří 60 % - 80 % spotřeby/tržeb → skupina A,
- 30 % položek tvoří 15 % - 25 % spotřeby/tržeb → skupina B,
- 50 % položek tvoří 5 % - 15 % spotřeby/tržeb → skupina C,
- zboží s nulovou spotřebou či nulovými tržbami představuje skupinu D.

7.1 Hračky ze dřeva

Hračky ze dřeva patří mezi skupinu hraček se specifickou povahou a to především proto, že na základě rozhovoru s účetní bylo zjištěno, že tyto hračky nepatří mezi nejprodávanější. Proto byla ABC analýza provedena za rok 2015 a za rok 2016, aby bylo vidět, proč je potřeba ABC analýzu provádět alespoň jednou za rok. Jde především o to, že se jednotlivé položky mohou mezi skupinami různě proházet a zboží, které je v jednom roce ve skupině A, může být v dalším roce zařazeno ve skupině C a naopak.

Kategorii hračky ze dřeva tvoří zhruba 525 položek hraček, kdy pro výpočet bylo vybráno 14 položek s ohledem na to, aby hodnota spotřeby a tedy i tržeb u veškerých vybraných položek nebyla nulová.

Údaje a výpočty k hračkám ze dřeva jsou uvedeny v příloze P1: ABC analýza hraček ze dřeva na základě spotřeby a tržeb za rok 2015 i 2016.

U dřevěných hraček je klasifikace zboží následující:

- skupinu A tvoří 3 položky, které tvoří 60 % - 80 % spotřeby/tržeb,
- skupinu B tvoří 4 položky, které tvoří 15 % - 25 % spotřeby/tržeb,
- skupinu C tvoří 6/7 položek, které tvoří pouze 5 % - 15 % spotřeby,
- skupinu D tvoří položky s nulovou spotřebou.

7.1.1 Srovnání spotřeby za rok 2015 a 2016

V následující tabulce je uvedena kategorizace položek podle ABC analýzy a jejich celková spotřeba za rok 2015:

Tab. 18. Spotřeba za rok 2015 (vlastní zpracování)

Skupina	Počet položek	Celková spotřeba (MJ)	Podíl (%)
A	3	450	64,29
B	4	172	24,57
C	6	78	11,14
D	1	0	0,00

Do skupiny A můžeme na základě výpočtů zahrnout:

- navlékací korálky,
- vláček + 2 vagony,
- kolébka – postýlka pro panenky.

Do skupiny B patří:

- náramek,
- zatloukačka dřevěná,
- píšťalka s pístem,
- domino.

Do skupiny C se řadí:

- počítadlo kuličkové,
- dětská tabule 2v1,
- puzzle 15x15 zvířátka v rámečku,
- labyrint zvířátka,
- obývací pokoj: nábytek pro panenky,
- barevná skládací věž.

Skupina D zahrnuje jednu položku a to hru akvárium.

V následující tabulce je uvedena kategorizace položek podle ABC analýzy a jejich celková spotřeba za rok 2016:

Tab. 19. Spotřeba za rok 2016 (vlastní zpracování)

Skupina	Počet položek	Celková spotřeba (MJ)	Podíl (%)
A	3	585	62,30
B	4	231	24,60
C	7	123	13,10

Mezi položky A lze zahrnout:

- náramek,
- navlékací korálky,
- domino.

Do skupiny B se řadí:

- vláček + 2 vagony,
- puzzle 15x15 zvířátka v rámečku,
- kolébka – postýlka pro panenky,
- zatloukačka dřevěná.

Do skupiny C se zahrnuje:

- počítadlo kuličkové,
- píšťalka s pístem,
- barevná skládací věž,
- labyrint zvířátka,
- dětská tabule 2v1,
- hra akvárium,
- obývací pokoj: nábytek pro panenky.

V roce 2015 se do skupiny D řadí hra akvárium, protože jde o hračku s nulovou spotřebou. V okamžiku zjištění měla být v KAMARu vykazována opravná položka k danému druhu zboží. V následujícím roce se prodalo již 9 kusů, takže se tato hra stala hračkou skupiny C. V roce 2016 se této hry prodalo dokonce více, než hračky obývací pokoj pro panenky.

Z tabulek číslo 18 a číslo 19 vyplývá, že pouze tři položky tvoří největší část spotřeby, kdy v roce 2016 bylo ve skupině A prodáno o 135 kusů více než v roce 2015.

Na základě analýzy a výpočtů vidíme, že zatímco v roce 2015 patřil dřevěný náramek do skupiny B, kdy celková spotřeby byla 61 kusů, tak v roce 2016 se tohoto náramku prodalo již 205 kusů, tedy o 144 kusů více než v předchozím roce. Díky tomu se tento náramek stal v roce 2016 nejprodávanější hračkou mezi vybranými dřevěnými hračkami.

Do skupiny C v obou letech patří barevná skládací věž, labyrint zvířátka, dětská tabule 2v1 a obývací pokoj (nábytek pro panenky). Tyto hračky se na spotřebě moc nepodílí, patří tedy mezi méně oblíbené hračky, proto by mělo hračkářství zvážit, zda je jejich zásoba minimální. Může se jednat o specifické zboží, které rodiče kupují pro své děti k Vánocům nebo k narozeninám. Bylo by vhodné zjistit, kolik zboží se v jakém čtvrtletí za rok prodá. Na základě těchto informací je možné zajistit optimální zásobu zboží tak, aby nedošlo k přerušení prodeje.

7.1.2 Srovnání tržeb za rok 2015 a za rok 2016

V následující tabulce je uvedena kategorizace položek podle ABC analýzy a jejich celkové tržby za rok 2015:

Tab. 20. Tržby za rok 2015 (vlastní zpracování)

Skupina	Počet položek	Celkové tržby (Kč)	Podíl (%)
A	3	55 825	69,64
B	4	19 585	24,43
C	6	4 757	5,93
D	1	0	0,00

Do skupiny A můžeme na základě výpočtů zahrnout:

- navlékací korálky,
- vláček + 2 vagony.
- kolébka – postýlka pro panenky,

Do skupiny B patří:

- dětská tabule 2v1,
- počítačové kuličkové,
- zatloukačka dřevěná,
- píšťalka s pístem.

Do skupiny C se řadí:

- obývací pokoj: nábytek pro panenky,
- labyrint zvířátka,
- domino,
- puzzle 15x15 zvířátka v rámečku,
- náramek,
- barevná skládací věž.

V roce 2015 lze zařadit jednu položku i do skupiny D, která představuje nulové tržby. Jde o hru akvárium.

V následující tabulce je uvedena kategorizace položek podle ABC analýzy a jejich celkové tržby za rok 2016:

Tab. 21. Tržby za rok 2016 (vlastní zpracování)

Skupina	Počet položek	Celkové tržby (Kč)	Podíl (%)
A	3	48 421	61,12
B	4	19 761	24,94
C	7	11 044	13,94

Mezi položky A lze zahrnout:

- navlékací korálky,
- dětská tabule 2v1.
- kolébka – postýlka pro panenky,

Do skupiny B se řadí:

- vláček + 2 vagony,
- počítačové kuličkové,
- domino,
- náramek.

Do skupiny C se zahrnuje:

- zatloukačka dřevěná,
- píšťalka s pístem,
- puzzle 15x15 zvířátka v rámečku,
- barevná skládací věž,
- hra akvárium,
- labyrint zvířátka.
- obývací pokoj: nábytek pro panenky,

V tabulce číslo 20 je uvedeno, že skupinu A v roce 2015 tvoří tři položky hraček, které se na tržbách podílí z 69,64 %. Naproti tomu se do skupiny C řadí šest položek, které celkovým tržbám přispívají pouze z 5,93 %.

V tabulce číslo 21 jsou uvedeny opět tři položky tvořící skupinu A, které se tentokrát podílí na tržbě z 61,12 %, tzn. o 8,52 % méně než v roce 2015. Skupinu C tvoří sedm položek.

Z výpočtů vyplývá, že nejvíce se na tržbách podílí navlékací korálky, které jsou v obou letech ve skupině A na prvním místě. V roce 2015 činily tržby z korálku 23.297 Kč, v roce 2016 pak 19.466 Kč, to je o 3.851 Kč méně. Na druhém místě byla kolébka pro panenky také v obou letech.

V roce 2015 se do skupiny A dostal vláček s vagony, kdy celkové tržby činily 14.146 Kč a v roce 2016 na tržbách z vláčku získali pouze 7.752 Kč, to je skoro o polovinu tržeb méně. I z tohoto důvodu by bylo dobré provádět ABC analýzu alespoň jednou ročně, aby bylo plánování daných zásob zboží efektivní.

Hra akvárium se v roce 2015 vůbec neprodávala, patřila tedy jednoznačně k hračce, kterou si nikdo nekupoval, ale v roce 2016 byla celková tržba z této hračky ve výši 1.488 Kč a tak se dostala mezi hračky ve skupině C.

7.1.3 Srovnání spotřeby a tržeb za rok 2015

Z tabulky číslo 18 vyplývá, že skupina A, kterou tvoří nejméně položek, se podílí na celkové spotřebě z 64,29 %. Skupina B je tvořena 24,57 % z celkové spotřeby. Skupina C, která je zastoupena nejvíce položkami, tvoří pouze 11,14 % celkové spotřeby.

V tabulce číslo 20 je uvedeno, že na tržbách se nejvíce podílí hračky ve skupině A, kde je nejméně položek, a to z 69,64 %. Skupina B je zastoupena 24,43 % a poslední skupina, která se na tržbách podílí z 5,93 %, je skupina C.

V daném roce je také vykazována jedna položka ve skupině D. Tato hračka nebyla prodána ani v jednom čtvrtletí, proto k tržbám ve firmě nijak nepřispěla.

Na základě výpočtů z hlediska spotřeby, se v roce 2015 do skupiny B řadí náramek, který se ale z hlediska tržeb propadl do skupiny C. Hlavním důvodem je především to, že tuto hračku nakupovali převážně odběratelé ve větším množství a za velkoobchodní, tedy nižší ceny.

Dále se z výpočtů dovíme, že navlékací korálky patřily v roce 2015 k nejprodávanějšímu zboží z kategorie vybraných hraček ze dřeva.

7.1.4 Srovnání spotřeby a tržeb za rok 2016

Skupinu A tvoří tři položky, skupinu B čtyři položky a skupinu C sedm položek. Hračky se v jednotlivých kategoriích mění. Hlavním důvodem je nižší prodejní cena u hraček, které se z pohledu spotřeby řadí do skupiny A.

Z výpočtů ABC analýzy z pohledu spotřeby vyplývá, že nejprodávanější hračkou se v roce 2016 stal náramek, který je ale z pohledu tržeb zařazen ve skupině B. Tento náramek má podstatně nižší cenu než dětská tabule nebo kolébka pro panenky. Proto i když se hodně prodává, neznamená to, že se bude nejvíce podílet také na tržbách podniku.

Hračky ze skupiny C, které přispívají na tržby nejmenší částí, by hračkářství nemělo nakupovat, dokud nevyprodá nakoupené zásoby. Především proto, aby bylo v prodejních místech více prostoru pro hračky, které patří z pohledu tržeb do skupiny A.

7.2 Hračky pro kluky

Kategorie hračky pro kluky zahrnuje asi 1 965 položek. Pro výpočet bylo vybráno pouze 15 položek s ohledem na to, aby hodnota spotřeby i tržeb nebyla u všech vybraných položek nulová.

Údaje a výpočty k hračkám pro kluky jsou uvedeny v příloze P2: ABC analýza hraček pro kluky na základě spotřeby a tržeb za rok 2016.

U hraček pro kluky je klasifikace zboží vycházející z teorie následující:

- skupinu A tvoří 3 položky, které tvoří 60 % - 80 % spotřeby/tržeb,
- skupinu B tvoří 4 položky, které tvoří 15 % - 25 % spotřeby/tržeb,
- skupinu C tvoří 8 položek, které tvoří pouze 5 % - 15 % spotřeby/tržeb.

7.2.1 Srovnání spotřeby a tržeb za rok 2016

V následující tabulce je uvedena kategorizace položek podle ABC analýzy, jejich celková spotřeba za rok 2016 a procentuální podíl jednotlivých kategorií na celkové spotřebě:

Tab. 22. Spotřeba za rok 2016 (vlastní zpracování)

Skupina	Počet položek	Celková spotřeba (MJ)	Podíl (%)
A	3	2 388	63,07
B	4	777	20,52
C	8	621	16,40

Do skupiny A můžeme na základě výpočtů zahrnout:

- kapsle do pistolí,
- bojové házecí letadýlko,
- gumový had.

Do skupiny B patří:

- prdící hmota,
- vojenské obrněné auto,
- plastový vláček na setrvačník,
- mini autobus na setrvačník.

Do skupiny C se řadí:

- farmářský traktor s vlečkou,
- lodičky,
- kuličková pistole + náboje,
- letadlo kovové,
- model motorky se zvukem,
- nákladní auto,
- motorový plastový člun na baterie,
- plastové nářadí.

V následující tabulce je uvedena kategorizace položek podle ABC analýzy, jejich celkové tržby za rok 2016 a procentuální podíl jednotlivých kategorií na celkových tržbách:

Tab. 23. Tržby za rok 2016 (vlastní zpracování)

Skupina	Počet položek	Celkové tržby (Kč)	Podíl (%)
A	3	61 752	60,20
B	4	20 512	20,00
C	8	20 306	19,80

Mezi položky A lze zahrnout:

- farmářský traktor s vlečkou,
- vojenské obrněné auto,
- gumový had.

Do skupiny B se řadí:

- plastový vláček na setrvačník,
- model motorky se zvukem,
- kuličková pistole + náboje,
- prdící hmota.

Do skupiny C se zahrnuje:

- kapsle do pistolí,
- lodičky,
- mini autobus na setrvačník,
- nákladní auto,
- letadlo kovové,
- bojové házečí letadýlko,
- motorový plastový člun na baterie,
- plastové nářadí.

Z tabulky číslo 22 a číslo 23 vyplývá, že hračky pro kluky nedosahují stanovených procent podle klasifikace vycházející z teorie a to především ve skupině C. V takovém případě by se mohl farmářský traktor u spotřeby přesunout do skupiny B a u tržeb by k přesunu mohlo dojít u kapslí do pistolí. Můžeme říci, že tyto hračky se prodávají. Je tedy dobré mít optimální zásobu a bylo by špatné rozhodnutí omezit jejich prodej.

Kapsle u pistolí patří k nejprodávanějšímu zboží, ale z pohledu tržeb se řadí do skupiny C. Farmářský traktor s vlečkou přispívá nejvíce tržbám z vybraných hraček pro kluky, ale z pohledu spotřeby je vidět, že nepatří zrovna k nejoblíbenějším hračkám. Je ve skupině C.

Tyto rozdíly jsou způsobeny především tím, že kapsle do pistolí mají nižší prodejní cenu než farmářský traktor a také v tom, že kapsle do pistolí nakupují spíše odběratelé po celých baleních za nižší (velkoobchodní) ceny, zatímco farmářský traktor s vlečkou nakupují spíše zákazníci svým dětem za vyšší (maloobchodní) ceny.

Z výpočtů vyplývá, že plastové nářadí a motorový plastový člun na baterie, patří k nejméně prodávaným hračkám, ale také nejméně přispívají tržbám, proto není vhodné mít vysokou zásobu. Tyto hračky zabírají místo, které by mohlo být využito pro více prodávané hračky, ale také se v nich vážou peněžní prostředky, které lze využít i jinak, například k nákupu hraček ze skupiny A. Také je vidět, že se plastové nářadí prodává převážně až v posledním čtvrtletí, což je způsobeno především Vánoce a tím souvisejícím nákupem dárků. Bylo by tedy vhodné nákup těchto hraček omezit.

7.3 Hračky pro holky

Tuto kategorii představuje 1 089 položek. Pro výpočet bylo vybráno 15 položek s ohledem na to, aby hodnota spotřeby i tržeb nebyla nulová.

Údaje a výpočty k hračkám pro holky jsou uvedeny v příloze P3: ABC analýza hraček pro holky na základě spotřeby a tržeb za rok 2016.

U hraček pro holky je klasifikace zboží následující:

- skupinu A tvoří 3 položky, které tvoří 60 % - 80 % spotřeby/tržeb,
- skupinu B tvoří 4 položky, které tvoří 15 % - 25 % spotřeby/tržeb,
- skupinu C tvoří 8 položek, které tvoří pouze 5 % - 15 % spotřeby/tržeb.

7.3.1 Srovnání spotřeby a tržeb za rok 2016

V následující tabulce je uvedena kategorizace položek podle ABC analýzy, jejich celková spotřeba za rok 2016 a procentuální podíl jednotlivých kategorií na celkové spotřebě:

Tab. 24. Spotřeba za rok 2016 (vlastní zpracování)

Skupina	Počet položek	Celková spotřeba (MJ)	Podíl (%)
A	3	1 160	64,48
B	4	429	23,85
C	8	210	11,67

Do skupiny A můžeme na základě výpočtů zahrnout tyto hračky:

- korunka pro princeznu na karneval,
- panenka s doplňky,
- modré šaty pro panenku,

Do skupiny B patří:

- šaty pro barbie,
- zpívající hadrová panenka,
- kuchyňský set v síťce,
- kaleidoskop.

Do skupiny C se řadí:

- kočárek pro panenky,
- nákupní košík + ovoce a potraviny,
- česací poník s korálky,
- krájecí sada s ovocem,
- nádobí s vaříčem a příslušenstvím,
- ken,
- panenka Lucy mořská víla,
- žehlička.

V následující tabulce je uvedena kategorizace položek podle ABC analýzy, jejich celkové tržby za rok 2016 a procentuální podíl jednotlivých kategorií na celkových tržbách:

Tab. 25. Tržby za rok 2016 (vlastní zpracování)

Skupina	Počet položek	Celkové tržby (Kč)	Podíl (%)
A	3	54 700	62,23
B	4	20 111	22,88
C	8	13 094	14,90

Mezi položky A lze zahrnout následující hračky:

- zpívající hadrová panenka,
- modré šaty pro panenku.
- kočárek pro panenky,

Do skupiny B se řadí:

- panenka s doplňky,
- panenka Lucy mořská víla,
- kuchyňský set v síťce,
- šaty pro barbie.

Do skupiny C se dá zařadit:

- korunka pro princeznu na karneval,
- žehlička,
- nádobí s vaříčem a příslušenstvím,
- nákupní košík + ovoce a potraviny,
- kaleidoskop,
- česací poník s korálky,
- ken,
- krájecí sada s ovocem.

Tabulka číslo 24 zaznamenává, že skupinu A tvoří tři položky hraček, které přispívají podílem 64,48 %. Skupina B zahrnuje čtyři hračky, které zabírají 23,85 % z celkové spotřeby. Skupinu C tvoří osm hraček s podílem 11,67 %. Z těchto údajů vyplývá, že i když je ve skupině C nejvíce položek, tak jejich spotřeba společnosti moc nepřispívá. Proto z pohledu řízení a plánování nákupu daného zboží, by měla firma uvážit, kolik těchto zásob objednat, zda jich nemá příliš mnoho apod. Měla by mít vždy optimální množství právě proto, že hračky, které spadají do skupiny C, se neprodávají tak často a zbytečně zabírají prostor. Tento prostor může být využit pro hračky, které spadají do skupiny A.

V tabulce číslo 25 je rozdělení položek z pohledu tržeb. Nejvíce na tržby přispívají hračky ve skupině A, které zabírají z celkového podílu 62,23 %. Poté hračky ve skupině B tvoří 22,88 % z celkových tržeb. Skupina C, kde je opět nejvíce položek, tvoří pouze 14,90 %. Hračky ve skupině C mají nižší prodejní cenu než hračky, které tvoří skupinu A.

U hraček pro holky jsou rozdíly mezi spotřebou a tržbami výrazné především u kočárku, který se z pohledu spotřeby řadí do skupiny C, ale u tržeb do skupiny A. Tato změna je způsobena tím, že kočárek má vyšší prodejní cenu než panenka s doplňky, která je řazena z pohledu spotřeby ve skupině A, ale z pohledu tržeb se řadí mezi hračky skupiny B. Také zpívající hadrová panenka, která patří mezi hračky skupiny B z pohledu spotřeby, nepatří tedy mezi nejprodávanější hračky, ale z pohledu tržeb přispívá podniku nejvíce.

Hračky, u kterých by měla firma zvážit, zda nemá velké množství zásob, jsou především krájecí sada s ovocem na suchý zip nebo žehlička se zvukem a kropením.

Hračky pro holky jako modré šaty pro panenku, šaty pro barbie nebo zpívající hadrová panenka se nejvíce prodaly v posledním čtvrtletí. Hlavním důvodem jsou Vánoce.

7.4 Plyšové hračky

Tuto skupinu představuje 522 položek. Pro výpočet bylo vybráno 15 položek s ohledem na to, aby hodnota spotřeby i tržeb nebyla u všech vybraných položek nulová.

Údaje a výpočty k plyšovým hračkám jsou uvedeny v příloze P4: ABC analýza plyšových hraček na základě spotřeby za rok 2016.

U plyšových hraček je klasifikace následující:

- skupinu A tvoří 3 položky, které tvoří 60 % - 80 % spotřeby/tržeb,
- skupinu B tvoří 4 položky, které tvoří 15 % - 25 % spotřeby/tržeb,
- skupinu C tvoří 8 položek, které tvoří pouze 5 % - 15 % spotřeby/tržeb.

7.4.1 Srovnání spotřeby a tržeb za rok 2016

V následující tabulce je uvedena kategorizace položek podle ABC analýzy, jejich celková spotřeba za rok 2016 a procentuální podíl jednotlivých kategorií na celkové spotřebě:

Tab. 26. Spotřeba za rok 2016 (vlastní zpracování)

Skupina	Počet položek	Celková spotřeba (MJ)	Podíl (%)
A	3	464	68,54
B	4	142	20,97
C	8	71	10,49

Do skupiny A můžeme na základě výpočtů zahrnout následující hračky:

- kočka,
- včelí medvídci,
- pejsek.

Do skupiny B patří:

- mluvicí čert Rudla,
- morče,
- tučňák,
- žirafa.

Do skupiny C se řadí:

- sedící ovečka,
- postavička PAT,
- žába rosnička,
- stojící tygr,
- sedící liška,
- kosatka,
- lední medvěd,
- slon.

V následující tabulce je uvedena kategorizace položek podle ABC analýzy, jejich celkové tržby za rok 2016 a procentuální podíl jednotlivých kategorií na celkových tržbách:

Tab. 27. Tržby za rok 2016 (vlastní zpracování)

Skupina	Počet položek	Celkové tržby (Kč)	Podíl (%)
A	3	43 580	62,16
B	4	17 201	24,54
C	8	9 323	13,30

Mezi položky skupiny A lze zahrnout plyšové hračky:

- kočka,
- včelí medvídci,
- mluvící čert Rudla.

Do skupiny B se řadí:

- morče,
- sedící ovečka,
- pejsek,
- postavička PAT.

Skupina C zahrnuje následující hračky:

- žirafa,
- tučňák,
- žába rosnička,
- stojící tygr,
- kosatka,
- sedící liška,
- lední medvěd,
- slon.

Z tabulky číslo 26 vyplývá, že z celkového počtu patnácti položek jsou pouze tři položky, které tvoří největší část spotřeby s celkovým podílem 68,54 %. Následují čtyři položky, které se řadí do skupiny B. Tyto položky mají celkový podíl na spotřebě 20,97 %. Poslední kategorii C tvoří osm položek. Můžeme vidět, že zabírají pouze 10,49 % z celkové spotřeby. Hračky, které tvoří skupinu C, nepatří k nejprodávanějším plyšovým hračkám

z těchto vybraných položek. Mezi nejznámější a nejoblíbenější zvířátka patří psi a kočky, Tyto zvířátka, z pohledu spotřeby, zastupují hračky ve skupině A. Ostatní plyšové hračky mohou být oblíbenými druhy pouze u menšího počtu dětí.

Z tabulky číslo 27 vyčteme, že hračky tvořící skupinu A se na celkových tržbách podílí na 62,12 %. Důvodem je vyšší prodejní cena. Hračky ve skupině B vyjadřují podíl 24,54 %. Hračky skupiny C pouze 13,30 % z celkových tržeb, důvodem je nižší prodejní cena.

Na základě výpočtů je prodej plyšových hraček nejpříznivější u hraček kočka a včelí medvídci, které jsou ve skupině A jak z pohledu tržeb, tak z pohledu spotřeby. Proto by tyto hračky mělo hračkářství i nadále nakupovat a prodávat, protože prodej těchto hraček pozitivně přispívá k chodu firmy.

Z výpočtů dále vyplývá i to, že pejsek se z pohledu spotřeby sice řadí do skupiny A, ale z pohledu tržeb se dostane do skupiny B. Důvodem je především nižší prodejní cena. Mluvící čert Rudla má vyšší prodejní cenu, proto i když se prodá méně kusů, tak z pohledu tržeb spadá do kategorie A.

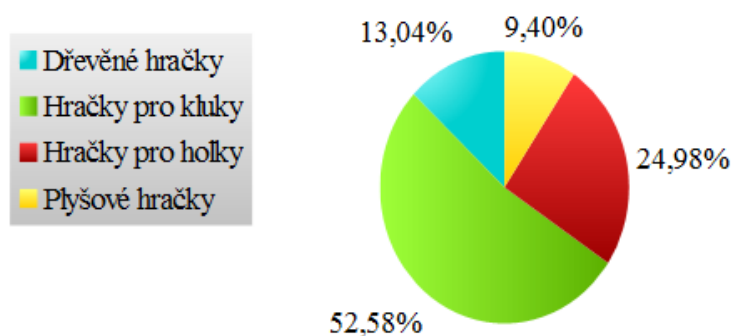
Nejhůře jsou postaveny hračky slona a ledního medvěda. Tyto hračky skončily z pohledu spotřeby, ale i z pohledu tržeb na konci skupiny C. Firma by tedy měla zjistit, zda nemá příliš mnoho těchto hraček a zvážit, zda neomezí jejich nákup. Ušetřené peníze za zboží skupiny C může využít k nákupu hraček skupiny A. Tedy k těm hračkám, které z pohledu tržeb přispívají nejvíce.

Na základě podkladů pro vytvoření ABC analýzy můžeme zjistit i to, že hračky, které se řadí do skupiny C, se nejvíce prodávají v posledním čtvrtletí daného roku. Pro plánování nákupu daných zásob, by tedy bylo přínosem především to, že by firma nakupovala větší množství této zásoby až v posledním čtvrtletí. Toto čtvrtletí je ovlivněno Vánocemi, kdy hlavním důvodem je nákup plyšových hraček pro děti.

7.5 Shrnutí – podíly vybraných kategorií na spotřebě i tržbách

Z následujícího obrázku, na kterém je uveden graf podílu jednotlivých vybraných kategorií na celkové spotřebě těchto kategorií, vyplývá, že hračky pro kluky vytváří největší část spotřeby a to 52,58 %, což je více než polovina. Na základě obrázku by se dalo říct, že v hračkářství nakupují nejvíce kluci, ale není tomu tak. Daná kategorie je ovlivněná především prodejem kapslí do pistolí. Tyto kapsle se dají prodat v balení po 300 kusech, což nakupují především odběratelé za velkoobchodní ceny. Nejmenší část pak tvoří hračky plyšové.

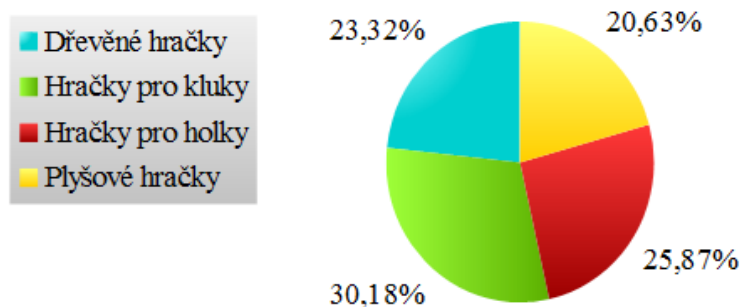
Podíl vybraných kategorií na spotřebě v roce 2016

Obr. 2. Graf podílu vybraných druhů hraček na celkové spotřebě těchto kategorií v roce 2016 (vlastní zpracování)

Z následujícího obrázku, na kterém je uveden graf podílu jednotlivých vybraných kategorií na celkových tržbách těchto kategorií, vyplývá, že hračky pro kluky vytváří největší část také u tržeb a to zhruba 30 %. Na rozdíl od spotřeby, zde není tak výrazný rozdíl. Ostatní kategorie přispívají tržbám okolo 20 %.

Podíl vybraných kategorií na tržbách v roce 2016

Obr. 3. Graf podílu vybraných druhů hraček na celkových tržbách těchto kategorií v roce 2016 (vlastní zpracování)

8 NÁVRHY A DOPORUČENÍ

Na základě současné účetní evidence v hračkářství, bylo zjištěno, že mezi druh zásoby patří zejména zboží, které se nakupuje za účelem dalšího prodeje. K účtování zboží se využívá způsob B. Důvodem je to, že mají pouze značkovou prodejnu a prodejní sklad, nikoli místo vyloženě určené ke skladování hraček. Proto veškeré zboží, které se nakoupí, je ihned dáno k prodeji.

V hračkářství patří mezi hlavní způsob pořízení nákup daného zboží, které je následně oceňováno v pořizovací ceně. Nejčastějším způsobem vyřazení je prodej zboží a oceňování probíhá prostřednictvím aritmetického průměru.

Co se týká operací na konci účetního období, tak mezi nejčastější operace v podniku patří inventarizace, kdy dochází ke zjištění inventarizačních rozdílů. Inventarizace se provádí jednou za rok. Ve firmě není stanovena osoba, která by byla odpovědná za manko. Pokud by taková situace nastala, tak veškerá rizika nese majitel firmy. Na základě těchto informací bylo dáno firmě doporučení, aby byla stanovena hmotná odpovědnost vybraným zaměstnancům. V případě, že by nastala taková situace a bylo by v hračkářství zjištěno manko, nenesl by odpovědnost majitel, ale pouze tito vybraní zaměstnanci, kteří by škodu museli uhradit. Tato možnost by přinesla firmě výhodu v podobě daňově uznatelného nákladu.

V podniku není využita žádná z metod pro řízení zásob. Proto bylo v další části poukázáno na to, jak lze efektivněji řídit plánování nákupu vybraných hraček pomocí ABC analýzy.

Z předešlých analýz vyplývá, že ne všechny hračky přispívají stejným dílem spotřebě či tržbám. Zboží, které je u spotřeby zařazené ve skupině A, se může v rámci tržeb dostat do skupiny B či dokonce do skupiny C. Důvodem je to, že zboží, které se podílí na spotřebě z největší části, je zboží za nižší cenu než zboží ostatní. Mnohdy je to ovlivněno i tím, že dané zboží nakupují více odběratelé za velkoobchodní ceny, které jsou nižší.

Díky provedeným analýzám bylo firmě doporučeno, aby ABC analýzu z pohledu tržeb prováděli alespoň jednou za rok, především u hraček se specifickou povahou. Hračky, které mají specifickou povahu, jsou hračky, které se prodávají buď v závislosti na ročním období, nebo také ty, které podle účetní nepatří k nejprodávanějším. Důvodem, proč neprovádět analýzu u všech hraček, je především časová náročnost.

Mezi doporučené kategorie patří dřevěné hračky, které byly v rámci praktické části analyzovány. Mimo tyto hračky, by bylo vhodné použít ABC analýzu také u kategorie hračky pod širé nebe. Hlavním důvodem je zejména to, že do této skupiny patří letní hračky (hračky do vody, hračky na písek nebo bazény) a zimní hračky (boby, lyže, sánky, lopaty a jiné). U těchto hraček by bylo vhodné sledovat také to, v kterém čtvrtletí se prodávají nejvíce. Na základě získaných informací by bylo jednodušší zvolit optimální množství zboží a bylo by více prostoru pro hračky, které se podniku vyplatí.

Firmě je doporučeno zabývat se ABC analýzou z pohledu tržeb a to především proto, že se jedná o fyzickou osobu, která podniká za účelem dosažení zisku. Pro hračkářství je tedy větším přínosem informace o zboží, které přispívá z největší části na tržby, které vedou právě k těmto ziskům.

Na základě ABC analýzy z pohledu tržeb by bylo vhodné, kdyby se ve firmě zaměřili na maximální snižování zásob zboží ve skupině A. Tedy, aby zboží objednávali v menších, ale o to častějších dodávkách. Jedná se o zboží, které se z největší části podílí na tvorbě tržeb dané společnosti. Je tedy jasné, že půjde o zboží s vyšší pořizovací cenou a tím pádem se v něm váže velké množství peněžních prostředků, které může firma využít jiným způsobem například k rozšíření prostor či různých odměn v případě, že by prováděli ABC analýzu.

V případě, že by se rozhodli v hračkářství snížit náklady a potřebovali by zjistit, zda nemají přebytečné množství zboží, které se ve své podstatě skoro neprodává, bylo by přínosné provést ABC analýzu z pohledu spotřeby. Jedná se o jednu z možných výhod, zejména z pohledu plánování a řízení zásob zboží tak, aby byl zajištěn plynulý chod prodeje a aby bylo optimální množství dané zásoby.

Doporučení z pohledu ABC analýzy u náhodně vybraných položek z uvedených kategorií hraček v KAMARu je následující:

U dřevěných hraček by se měli zaměřit na nákup navlékacích korálků či dřevěných náramků. Na druhou stranu by měli omezit zásoby hraček jako obývací pokoj pro panenky, hra akvárium nebo labyrint. Protože se jedná o specifickou kategorii hraček, nebylo by na škodu, kdyby v hračkářství uvažovali o tom, že by ABC analýzu z pohledu tržeb provedli alespoň na konci každého roku.

U hraček pro kluky se firmě nevyplácí prodávat plastové nářadí a motorový člun na baterie. Naopak k nejvýhodnějšímu druhu zboží patří farmářský traktor s vlečkou nebo gumový had. Tyto hračky přispívají nejvíce tržbám v uvedené kategorii.

U hraček pro holky je nejvýhodnější zaměřit se na nákup kočárku pro panenky nebo zpívající hadrové panenky. Také z toho důvodu, že přináší nejvíce tržeb. Proti tomu by bylo vhodné omezit nákup krájecí sady na suchý zip nebo česacího poníku.

U plyšových hraček by bylo nejrozumnější nakupovat kočku nebo včelí medvídky. Naopak plyšové hračky jako slon, kosatka, sedící liška či lední medvěd by měly být nakupovány v menším množství, především v období Vánoc.

Firma neustále bojuje s malými skladovými prostory, ale podmínky pronájmu jsou pro ně výhodné, proto neuvažují o přesunu. Navíc zde fungují už několik let, proto by stěhování jinak nemuselo být ani prospěšné. Díky ABC analýze by tedy mohli v hračkářství omezit nákup hraček z kategorie C a tím by došlo k uvolnění místa, kde by byly uloženy ty hračky, které se podílí na tržbách z největší části.

Prostřednictvím analýzy získá firma užitečné informace, které jí přispějí k lepšímu plánování a rozhodování o nákupu a následném prodeji jednotlivých druhů hraček svým zákazníkům. V hračkářství by byli připraveni na to, jaké hračky jdou v jakém čtvrtletí nejvíce na odbyt a na tyto položky by se v rámci jednotlivých skupin zaměřili. Také by díky těmto informacím mohli omezit prodej hraček ze skupiny C. Hlavním důvodem je vázanost peněžních prostředků. Tyto prostředky nebudou, během krátkého časového období, firmě opět k dispozici.

Během sběru dat, při přípravě podkladů pro ABC analýzu, bylo zjištěno, že ne všechny hračky se v daném roce prodávají. Některé měly nulovou spotřebu, to znamená, že také hodnota tržeb těchto hraček byla nulová. Kdyby v podniku prováděli ABC analýzu, bylo by možné zjistit, o které hračky se jedná a přerušit tak jejich nákup. Tyto hračky by se řadily do skupiny D. Také by bylo vhodné k těmto hračkám vytvořit opravnou položku. Došlo by tedy k dočasnému snížení hodnoty těchto hraček.

Pokud by firma přestala hračky ze skupiny D prodávat, tak by se to pozitivně odrazilo také na evidenci zásob. Bylo by nakupováno méně hraček a tedy i do účetního programu by bylo zaváděno méně položek. Díky tomu by se evidence zásob stala jednodušší. Také z pohledu inventarizace, by nebylo tolik položek, které by se musely kontrolovat. Práce v rámci inventarizace by tedy byla jednodušší a ušetřila by i čas. Tento čas by se dal využít právě

k vytvoření podkladů ABC analýzy a následnému roztrídění položek do jednotlivých skupin. Po provedení této analýzy by se ukázalo, které položky patří do skupiny D a pro hračkářství by bylo jednodušší zjistit, ke kterým zásobám je nutno tvořit opravnou položku.

ABC analýzu by prováděla ve firmě externí účetní a jedna z prodavaček, která nemá žádnou specifickou funkci. Není teda potřeba přijímat nového pracovníka. Analýzu by prováděly jednou ročně podle jednotlivých čtvrtletí u hraček, u kterých by měly podezření, že tržbám v podniku nepřispívají. Při provedení ABC analýzy není potřeba žádného zvláštního programu. Firmě postačí programy, které využívá doposud. Externí účetní by, ve spolupráci s majitelem hračkářství, připravila podklady z účetního programu. Jde tedy o přehled tržeb vybraných hraček v jednotlivých čtvrtletích. Takto připravené podklady by byly předloženy prodavačce, která by vypočítala potřebné údaje, za pomoci funkcí a vzorců v programu MS Excel. To znamená celkové a průměrné tržby a dále podíl jednotlivých hraček na celkových průměrných tržbách. Pomocí funkce seřadit, by byly položky seřazeny sestupně a následně pomocí dostupných vzorců by byl proveden výpočet kumulativního podílu. Takto připravený podíl by pak sloužil k rozdělení hraček do jednotlivých skupin, podle kritérií vycházejících z teorie. Je možné, že by se hračky dostaly také do skupiny D. Takto připravené výpočty, by sloužily pro majitele v případě plánování dalšího nákupu.

Z předchozího odstavce vyplývá řada různých výhod.

První výhodou je především to, že ABC analýzu by prováděli stávající zaměstnanci ve spolupráci s majitelem podniku za stávající mzdu. Není teda potřeba přijmout nového pracovníka popřípadě brigádníka, který by analýzu prováděl a dostával by příslušnou mzdu nebo odměnu. To znamená, že se majiteli nezvýší mzdové náklady.

Další výhodou je také to, že není potřeba zavést nový program, ale že ABC analýza jde provést pomocí programů, které má firma k dispozici i nyní. Jsou to zejména programy Ordis manager a Ekonom, které by sloužily pro získání dat. Další program je MS Excel, který se použije k výpočtům dané analýzy prostřednictvím dostupných funkcí a vzorců. Nemusí tedy opět vynakládat peněžní prostředky.

Poslední výhodou je to, že majitel získá informace o tom, jak se jaká hračka prodává a také v jakém čtvrtletí, jdou hračky na odbyt. Na základě takto získaných informací se rozhodne, jak bude plánovat nákup daných hraček. Bude mít také přehled o hračkách, které jsou řazeny do skupiny C a D. Nákup hraček skupiny C může omezit a při nákupu hraček, které spadají do skupiny D, by bylo vhodné zvážit přerušování jejich nákupu, právě proto, že toto

zboží nepřispívá k tržbám vůbec. Cílem majitele by pak bylo, aby se dané zásoby, co nejrychleji prodaly i za nižší cenu, případně vytvořit opravnou položku k těmto zásobám. Hlavním důvodem je zejména vázanost peněžních prostředků, které podnik nebude mít ihned k dispozici. Na základě takto získaných informací, se může rozhodnout dané zásoby neprodávat, přerušit tedy jejich nákup.

Při využití ABC analýzy dokáže KAMARo ušetřit peněžní prostředky, které může majitel využít například na přidělení odměn těm zaměstnancům, kteří se budou na ABC analýze podílet.

Samozřejmě ABC analýza nemá pouze výhody. Jednou z možných nevýhod je bohužel časová náročnost, která souvisí se sběrem dat.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo zhodnotit evidenci v hračkářství a také poukázat na využití ABC analýzy pro řízení zásob tak, aby neměli vysokou zásobu nadbytečného zboží, které se neprodává. Důvodem je především vázanost peněžních prostředků, ale také možnost mít více místa pro hračky, které přináší firmě nejvíce užitku.

V teoretické části bylo popsáno, že zásoby patří mezi oběžný majetek v podniku, který se vyznačuje tím, že se neopotřebuje, ale spotřebuje. Dále byly popsány dva způsoby účtování a to způsob A a způsob B. Oba způsoby se liší tím, jak jsou zásoby účtovány, zda přes kalkulační účty (A) nebo přímo do spotřeby (B). Dále byly charakterizovány způsoby pořízení a vyřazení zásob a také to, jak lze zásoby v těchto případech ocenit. Dalším bodem bylo uvedení operací na konci účetního období, kam patří například nevyfakturované dodávky, zboží/materiál na cestě nebo inventarizace.

Poslední kapitola teoretické části popisovala řízení zásob, k čemu je důležité a také to, jaká analýza se k řízení zásob používá nejčastěji → ABC analýza.

V praktické části byly informace z teorie aplikovány přímo na účetní evidenci a řízení zásob v hračkářství. Bylo zjištěno, které zásoby jsou v podniku zastoupeny nejvíce. Dále byl zjištěn způsob účtování a způsob pořízení a vyřazení zásob, včetně jejich ocenění. A také, jak probíhá inventarizace, kdo je odpovědný za manka a nakonec to, které výkazy musí KAMARo sestavovat v případě účetní závěrky.

Dalším bodem praktické části bylo aplikovat využití ABC analýzy na vybraných kategoriích a to u hraček pro kluky, holky, dřevěných a plyšových. Bylo zjištěno, že nejvíce se na tržbách podílí hračky pro kluky, ale ani ostatní kategorie nejsou v pozadí.

Na závěr praktické části byla firmě dána doporučení. Hračkářství by mělo uvažovat o zavedení ABC analýzy z pohledu tržeb u zboží, které má specifickou povahu. To i z toho důvodu, že provedení ABC analýzy vyžaduje určitou časovou náročnost. Údaje z analýzy lze využít pro lepší plánování a určení optimální zásoby v jednotlivém čtvrtletí.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

ŠVARCOVÁ, Jena a kolektiv, 2011. *Ekonomie: stručný přehled : teorie a praxe aktuálně a v souvislostech*. Zlín: CEED, 303 s. ISBN 9788087301012

ŠTEKER, Karel a Milana OTRUSINOVÁ, 2013. *Jak číst účetní výkazy: Základy českého účetnictví a výkaznictví*. Praha: Grada, 264 s. ISBN 978-80-247-4702-6.

Mzdová praxe: Oceňování zásob obchodních společností, 2014. VANČUROVÁ, Pavlína. *Mzdovapraxe.cz* [online]. Wolters Kluwer [cit. 2017-02-26]. Dostupné z: http://www.mzdovapraxe.cz/archiv/dokument/doc-d46066v57388-ocenovani-zasob-obchodnich-spolecnosti/?search_query=

KOVANICOVÁ, Dana, 2012. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 20. aktualizované vyd. Praha: Polygon, 440 s. včetně přílohy. ISBN 978-80-7273-169-5.

SKÁLOVÁ, Jana a kolektiv, 2016. *Podvojný účetnictví 2016*. 22. vyd. Praha: Grada, 192 s. ISBN 9788027100316.

STROUHAL, Jiří, 2016. *Účetní souvztahnosti podnikatelských subjektů*. Praha: Wolters Kluwer, 280 s. ISBN 9788075522689.

Účetnictví podnikatelů, Audit: novelizovaný zákon, vyhláška a standardy od 1.1.2016, 2016. Ostrava: Sagit, (1111), 192 s. ÚZ.

LOUŠA, František, 2014. *Vnitropodnikové směrnice v účetnictví*. 6. aktualiz. vyd. Praha: Grada, 128 s. ISBN 9788024751726.

Daně, účetnictví, mzdy: vnitropodniková směrnice - 6. část, 2015. CHLADA, Jaromír. *Portál.pohoda.cz*[online]. stormware [cit. 2016-11-27]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/vnitropodnikove-smernice-%E2%80%93-6-cast/>

Stormware: Účetní pojmy: Účtování zásob způsobem A nebo B, 2016. *Stormware.cz* [online]. Stormware [cit. 2016-11-27]. Dostupné z: <http://www.stormware.cz/ucetni-pojmy/uctovani-zasob-A-nebo-B/>

STROUHAL, Jiří, Carmen Giorgiana BONACI a Răzvan V. MUSTAȚĂ, 2014. *International accounting practices*. Praha: Oeconomica, 234 s. ISBN 9788024520407.

HRUŠKA, Vladimír, 2016. *Účetní případy pro podnikatele 2016*. Praha: Grada, 224 s. ISBN 978-80-247-5802-2.

ŠTEKER, Karel a Milana OTRUSINOVÁ, 2016. *Jak číst účetní výkazy: základy českého účetnictví a výkaznictví*. 2., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada, 288 s. ISBN 9788027100484.

LOUŠA, František, 2012. *Zásoby: komplexní průvodce účtováním a oceňováním*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 184 s. ISBN 9788024741154.

HORÁKOVÁ, Helena a Jiří KUBÁT, 1998. *Řízení zásob: logické pojetí, metody, aplikace, praktické úlohy*. 3. přeprac. vyd. Praha: Profess, 236 s. ISBN 8085235552.

SIXTA, Josef a Miroslav ŽIŽKA, 2009. *Logistika: metody používané pro řešení logistických projektů*. Brno: Computer Press, 240 s. ISBN 978-80-251-2563-2.

JIRSKÁK, Petr, Michal MERVART a Marek VINŠ, 2012. *Logistika pro ekonomy: vstupní logistika*. Praha: Wolters Kluwer, 264 s. ISBN 978-807357-958-6.

Registr živnostenského podnikání: Údaje z veřejné části Živnostenského rejstříku, 2017. *Rzp.cz* [online]. [cit. 2017-02-11]. Dostupné z: http://www.rzp.cz/cgi-bin/aps_cacheWEB.sh?

VSS_SERV=ZVWSBJVYP&OKRES=&CASTOBCE=&OBEC=&ULICE=&CDOM=&COR=&COZ=&ICO=40421309&OBCHJM=&OBCHJMATD=0&ROLES=P&JMENO=&PRIJMENI=&NAROZENI=&ROLE=&VYPIS=1&PODLE=subjekt&IDICO=9e1cd0dbf93797490263&HISTORIE=0

FUSKOVÁ, Gabriela, 2014. *Věrnostní program pro firmu KAMARo se zaměřením na maloobchod*. Zlín, 91 s. Bakalářská práce. UTB - FaME. Vedoucí práce Ing. Jana Šilhánová.

O firmě, 2017. *Blaznidohracek.cz* [online]. Zlín [cit. 2017-02-11]. Dostupné z: <http://www.blaznidohracek.cz/o-firme.php>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

MD	Má dáti, na vrub účtu
D	Dal, ve prospěch účtu
DPH	Daň z přidané hodnoty
FAP	Faktura přijatá
VÚD	Vnitřní účetní doklad
VBÚ	Výpis z bankovního účtu
FAV	Faktura vystavená
PPD	Přijatý pokladní doklad
VPD	Výdajový pokladní doklad
ÚJ	Účetní jednotka

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1. Koloběh oběžného majetku (vlastní zpracování).....	12
Obr. 2. Graf podílu vybraných druhů hraček na celkové spotřebě těchto kategorií v roce 2016 (vlastní zpracování).....	59
Obr. 3. Graf podílu vybraných druhů hraček na celkových tržbách těchto kategorií v roce 2016 (vlastní zpracování).....	59

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. Účtování zboží u neplátce DPH, způsob A.....	17
Tab. 2. Poskytnutá záloha na zboží.....	17
Tab. 3. Rozdělení jednotlivých zásob (Strouhal, Bonaci a Mustafã, 2014, s. 87).....	18
Tab. 4. Zásoby vytvořené vlastní činností, včetně prodeje výrobků.....	22
Tab. 5. Opravné položky ke zboží.....	22
Tab. 6. Aktivace vnitropodnikových služeb.....	22
Tab. 7. Prodej nepotřebného materiálu.....	22
Tab. 8. Nákup, příjem zboží na sklad, následná úhrada, vyskladnění a.....	23
Tab. 9. Kursové rozdíly při prodeji zboží do zahraničí.....	23
Tab. 10. Účetní případy nakupovaných zásob způsobem A	28
Tab. 11. Účetní případy nakupovaných zásob způsobem B.....	29
Tab. 12. Účetní případy zásob vytvořených vlastní činností způsobem A.....	29
Tab. 13. Účetní případy zásob vytvořených vlastní činností způsobem B.....	29
Tab. 14. Problematika nevyfakturovaných dodávek a zásob na cestě.....	33
Tab. 15. Účtování nevyfakturovaných dodávek.....	33
Tab. 16. Účtování zásob na cestě.....	33
Tab. 17. Účetní případy spojené s inventarizací.....	34
Tab. 18. Spotřeba za rok 2015 (vlastní zpracování).....	46
Tab. 19. Spotřeba za rok 2016 (vlastní zpracování).....	47
Tab. 20. Tržby za rok 2015 (vlastní zpracování).....	48
Tab. 21. Tržby za rok 2016 (vlastní zpracování).....	49
Tab. 22. Spotřeba za rok 2016 (vlastní zpracování).....	51
Tab. 23. Tržby za rok 2016 (vlastní zpracování).....	52
Tab. 24. Spotřeba za rok 2016 (vlastní zpracování).....	54
Tab. 25. Tržby za rok 2016 (vlastní zpracování).....	54
Tab. 26. Spotřeba za rok 2016 (vlastní zpracování).....	56
Tab. 27. Tržby za rok 2016 (vlastní zpracování).....	57

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P 1: ABC analýza hraček ze dřeva na základě spotřeby a tržeb za rok 2015 i 2016

Příloha P 2: ABC analýza hraček pro kluky na základě spotřeby a tržeb za rok 2016

Příloha P 3: ABC analýza hraček pro holky na základě spotřeby a tržeb za rok 2016

Příloha P 4: ABC analýza plyšových hraček na základě spotřeby a tržeb za rok 2016

PŘÍLOHA P 1: ABC ANALÝZA HRAČEK ZE DŘEVA NA ZÁKLADĚ SPOTŘEBY A TRŽEB ZA ROK 2015 I 2016

Název položky 2015	Spotřeba I.	Spotřeba II.	Spotřeba III.	Spotřeba IV.	Σ Spotřeba	Průměr	Podíl	Kumulativní podíl	Kategorie
Navlékací korálky 72 ks	56	46	56	93	251	62,75	35,86%	35,86%	A
Vláček + 2 vagony	18	13	13	56	100	25,00	14,29%	50,14%	A
Kolébka – postýlka pro panenku	11	12	12	64	99	24,75	14,14%	64,29%	A
Náramek 4 druhy	11	50	0	0	61	15,25	8,71%	73,00%	B
Zatloukačka dřevěná	0	0	21	23	44	11,00	6,29%	79,29%	B
Pišťalka s pístem	0	0	21	22	43	10,75	6,14%	85,43%	B
Domino 28 ks	0	0	0	24	24	6,00	3,43%	88,86%	B
Počítadlo kulíčkové	12	3	6	0	21	5,25	3,00%	91,86%	C
Dětská tabule 2v1	6	4	4	4	18	4,50	2,57%	94,43%	C
Puzzle 15x15 zvířátka v rámečku	0	0	0	13	13	3,25	1,86%	96,29%	C
Labyrint zvířátka 10 cm	9	1	2	0	12	3,00	1,71%	98,00%	C
Obývací pokoj, nábytek pro panenky	4	0	0	4	8	2,00	1,14%	99,14%	C
Skládací věž – barevná	6	0	0	0	6	1,50	0,86%	100,00%	C
Hra akvárium	0	0	0	0	0	0,00	0,00%		D
Celkem	133	129	135	303	700	175,00			

Název položky 2016	Spotřeba I.	Spotřeba II.	Spotřeba III.	Spotřeba IV.	Σ Spotřeba	Průměr	Podíl	Kumulativní podíl	Kategorie
Náramek 4 druhy	30	97	48	30	205	51,25	21,83%	21,83%	A
Navlékací korálky 72 ks	39	27	39	96	201	50,25	21,41%	43,24%	A
Domino 28 ks	32	60	32	55	179	44,75	19,06%	62,30%	A
Vláček + 2 vagony	0	7	18	36	61	15,25	6,50%	68,80%	B
Puzzle 15x15 zvířátka v rámečku	15	0	19	26	60	15,00	6,39%	75,19%	B
Kolébka – postýlka pro panenku	7	6	8	38	59	14,75	6,28%	81,47%	B
Zatloukačka dřevěná	11	10	10	20	51	12,75	5,43%	86,90%	B
Počítadlo kulíčkové	8	7	9	9	33	8,25	3,51%	90,42%	C
Pišťalka s pístem	10	0	0	18	28	7,00	2,98%	93,40%	C
Skládací věž – barevná	4	10	3	0	17	4,25	1,81%	95,21%	C
Labyrint zvířátka 10 cm	8	4	4	0	16	4,00	1,70%	96,91%	C
Dětská tabule 2v1	3	0	5	7	15	3,75	1,60%	98,51%	C
Hra akvárium	1	4	4	0	9	2,25	0,96%	99,47%	C
Obývací pokoj, nábytek pro panenky	0	2	3	0	5	1,25	0,53%	100,00%	C
Celkem	168	234	202	335	939	234,75			

Název položky 2015	Tržby I.	Tržby II.	Tržby III.	Tržby IV.	Σ Tržeb	Průměr	Podíl	Kumulativní podíl	Kategorie
Navlékací korálky 72 ks	4 986 Kč	4 658 Kč	5 151 Kč	8 502 Kč	23 297 Kč	5 824 Kč	29,06%	29,06%	A
Kolébka – postýlka pro panenku	1 875 Kč	2 254 Kč	2 165 Kč	12 088 Kč	18 382 Kč	4 596 Kč	22,93%	51,99%	A
Vláček + 2 vagony	2 499 Kč	1 502 Kč	1 798 Kč	8 347 Kč	14 146 Kč	3 537 Kč	17,65%	69,64%	A
Dětská tabule 2v1	4 268 Kč	2 761 Kč	2 863 Kč	2 915 Kč	12 807 Kč	3 202 Kč	15,98%	85,61%	B
Zatloukačka dřevěná	0 Kč	0 Kč	1 330 Kč	1 600 Kč	2 930 Kč	733 Kč	3,65%	89,27%	B
Počítadlo kulíčkové	1 438 Kč	410 Kč	738 Kč	0 Kč	2 586 Kč	647 Kč	3,23%	92,49%	B
Pišťalka s pístem	0 Kč	0 Kč	592 Kč	670 Kč	1 262 Kč	316 Kč	1,57%	94,07%	B
Obývací pokoj, nábytek pro panenky	506 Kč	0 Kč	0 Kč	506 Kč	1 012 Kč	253 Kč	1,26%	95,33%	C
Domino 28 ks	0 Kč	0 Kč	0 Kč	962 Kč	962 Kč	241 Kč	1,20%	96,53%	C
Náramek 4 druhy	189 Kč	752 Kč	0 Kč	0 Kč	941 Kč	235 Kč	1,17%	97,70%	C
Labyrint zvířátka 10 cm	629 Kč	120 Kč	158 Kč	0 Kč	907 Kč	227 Kč	1,13%	98,83%	C
Puzzle 15x15 zvířátka v rámečku	0 Kč	0 Kč	0 Kč	502 Kč	502 Kč	126 Kč	0,63%	99,46%	C
Skládací věž – barevná	433 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč	433 Kč	108 Kč	0,54%	100,00%	C
Hra akvárium	0 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč	0,00%		D
Celkem	16 823 Kč	12 457 Kč	14 795 Kč	36 092 Kč	80 167 Kč	20 042 Kč			

Název položky 2016	Tržby I.	Tržby II.	Tržby III.	Tržby IV.	Σ Tržeb	Průměr	Podíl	Kumulativní podíl	Kategorie
Navlékací korálky 72 ks	3 654 Kč	2 654 Kč	3 573 Kč	9 565 Kč	19 446 Kč	4 862 Kč	24,54%	24,54%	A
Kolébka – postýlka pro panenku	2 452 Kč	1 869 Kč	2 705 Kč	9 654 Kč	16 680 Kč	4 170 Kč	21,05%	45,60%	A
Dětská tabule 2v1	2 716 Kč	0 Kč	3 725 Kč	5 854 Kč	12 295 Kč	3 074 Kč	15,52%	61,12%	A
Vláček + 2 vagony	0 Kč	1 052 Kč	2 154 Kč	4 546 Kč	7 752 Kč	1 938 Kč	9,78%	70,90%	B
Domino 28 ks	845 Kč	1 356 Kč	854 Kč	1 154 Kč	4 209 Kč	1 052 Kč	5,31%	76,21%	B
Počítadlo kulíčkové	945 Kč	797 Kč	1 170 Kč	1 196 Kč	4 108 Kč	1 027 Kč	5,19%	81,40%	B
Náramek 4 druhy	745 Kč	1 204 Kč	989 Kč	754 Kč	3 692 Kč	923 Kč	4,66%	86,06%	B
Zatloukačka dřevěná	845 Kč	715 Kč	689 Kč	1 125 Kč	3 374 Kč	844 Kč	4,26%	90,32%	C
Puzzle 15x15 zvířátka v rámečku	432 Kč	0 Kč	678 Kč	996 Kč	2 106 Kč	527 Kč	2,66%	92,98%	C
Hra akvárium	135 Kč	649 Kč	704 Kč	0 Kč	1 488 Kč	372 Kč	1,88%	94,86%	C
Obývací pokoj, nábytek pro panenky	0 Kč	456 Kč	657 Kč	0 Kč	1 113 Kč	278 Kč	1,40%	96,26%	C
Pišťalka s pístem	432 Kč	0 Kč	0 Kč	639 Kč	1 071 Kč	268 Kč	1,35%	97,61%	C
Skládací věž – barevná	299 Kč	505 Kč	189 Kč	0 Kč	993 Kč	248 Kč	1,25%	98,87%	C
Labyrint zvířátka 10 cm	498 Kč	196 Kč	205 Kč	0 Kč	899 Kč	225 Kč	1,13%	100,00%	C
Celkem	13 998 Kč	11 453 Kč	18 292 Kč	35 483 Kč	79 226 Kč	19 807 Kč			

PŘÍLOHA P 2: ABC ANALÝZA HRAČEK PRO KLUKY NA ZÁKLADĚ SPOTŘEBY A TRŽEB ZA ROK 2016

Název položky	Spotřeba I.	Spotřeba II.	Spotřeba III.	Spotřeba IV.	Σ Spotřeba	Průměr	Podíl	Kumulativní podíl	Kategorie
Kapsle do pistolí (1 ks – 8 ran)	950	540	0	0	1 490	372,50	39,36%	39,36%	A
Bojové házečí letadýlko	180	120	120	144	564	141,00	14,90%	54,25%	A
Gumový had	25	225	69	15	334	83,50	8,82%	63,07%	A
Prdici hmota 6 ks	46	36	80	52	214	53,50	5,65%	68,73%	B
Vojenské obměně auto	12	64	57	79	212	53,00	5,60%	74,33%	B
Plastový vláček na setrvačnik	50	61	67	0	178	44,50	4,70%	79,03%	B
Mini autobus na setrvačnik	0	0	78	95	173	43,25	4,57%	83,60%	B
Farmářský traktor s vlečkou	24	30	68	50	172	43,00	4,54%	88,14%	C
Lodičky 3 ks	32	39	36	27	134	33,50	3,54%	91,68%	C
Kuličková pistole + náboje	23	29	63	13	128	32,00	3,38%	95,06%	C
Letadlo 9 cm kov	0	4	50	15	69	17,25	1,82%	96,88%	C
Model motorky se zvukem 10 cm	0	34	10	17	61	15,25	1,61%	98,49%	C
Nákladní auto	8	14	14	0	36	9,00	0,95%	99,45%	C
Motorový plastový člun na baterie	0	6	6	0	12	3,00	0,32%	99,76%	C
Plastové nářadí 12 ks	0	0	0	9	9	2,25	0,24%	100,00%	C
Celkem	1350	1202	718	516	3786	946,50			

Název položky	Tržby I.	Tržby II.	Tržby III.	Tržby IV.	Σ Tržeb	Průměr	Podíl	Kumulativní podíl	Kategorie
Farmářský traktor s vlečkou	4 025 Kč	4 356 Kč	10 897 Kč	8 569 Kč	27 847 Kč	6 962 Kč	27,15%	27,15%	A
Vojenské obměně auto	1 825 Kč	5 450 Kč	4 254 Kč	6 185 Kč	17 714 Kč	4 429 Kč	17,27%	44,42%	A
Gumový had	1 546 Kč	9 854 Kč	3 896 Kč	895 Kč	16 191 Kč	4 048 Kč	15,79%	60,20%	A
Plastový vláček na setrvačnik	1 496 Kč	1 941 Kč	2 156 Kč	0 Kč	5 593 Kč	1 398 Kč	5,45%	65,66%	B
Model motorky se zvukem 10 cm	0 Kč	3 045 Kč	808 Kč	1 689 Kč	5 542 Kč	1 386 Kč	5,40%	71,06%	B
Kuličková pistole + náboje	877 Kč	1 070 Kč	2 362 Kč	483 Kč	4 792 Kč	1 198 Kč	4,67%	75,73%	B
Prdici hmota 6 ks	1 053 Kč	820 Kč	1 521 Kč	1 191 Kč	4 585 Kč	1 146 Kč	4,47%	80,20%	B
Kapsle do pistolí (1 ks – 8 ran)	2 254 Kč	1 540 Kč	0 Kč	0 Kč	3 794 Kč	949 Kč	3,70%	83,90%	C
Lodičky 3 ks	832 Kč	1 156 Kč	1 096 Kč	625 Kč	3 709 Kč	927 Kč	3,62%	87,52%	C
Mini autobus na setrvačnik	0 Kč	0 Kč	1 454 Kč	1 895 Kč	3 349 Kč	837 Kč	3,27%	90,78%	C
Nákladní auto	882 Kč	1 245 Kč	1 077 Kč	0 Kč	3 204 Kč	801 Kč	3,12%	93,91%	C
Letadlo 9 cm kov	0 Kč	145 Kč	1 563 Kč	658 Kč	2 366 Kč	592 Kč	2,31%	96,21%	C
Bojové házečí letadýlko	752 Kč	523 Kč	498 Kč	586 Kč	2 359 Kč	590 Kč	2,30%	98,51%	C
Motorový plastový člun na baterie	0 Kč	525 Kč	498 Kč	0 Kč	1 023 Kč	256 Kč	1,00%	99,51%	C
Plastové nářadí 12 ks	0 Kč	0 Kč	0 Kč	502 Kč	502 Kč	126 Kč	0,49%	100,00%	C
Celkem	15 542 Kč	31 670 Kč	32 080 Kč	23 278 Kč	102 570 Kč	25 643 Kč			

PŘÍLOHA P 3: ABC ANALÝZA HRAČEK PRO HOLKY NA ZÁKLADĚ SPOTŘEBY A TRŽEB ZA ROK 2016

Název položky	Spotřeba I.	Spotřeba II.	Spotřeba III.	Spotřeba IV.	Σ Spotřeba	Průměr	Podíl	Kumulativní podíl	Kategorie 1
Korunka pro princeznu na karneval	155	98	98	155	506	126,50	28,13%	28,13%	A
Modré šaty pro panenku	45	40	74	259	418	104,50	23,24%	51,36%	A
Panenko 10 cm s doplňky	50	33	93	60	236	59,00	13,12%	64,48%	A
Šaty pro Barbie	39	13	35	70	157	39,25	8,73%	73,21%	B
Kuchyňský set v síťce	20	23	28	35	106	26,50	5,89%	79,10%	B
Zpívací hadrová panenka	25	11	20	40	96	24,00	5,34%	84,44%	B
Kaleidoskop 16 cm	0	0	27	43	70	17,50	3,89%	88,33%	B
Kočárek pro panenky	22	16	15	16	69	17,25	3,84%	92,16%	C
Česací poník s korálky	10	0	9	13	32	8,00	1,78%	93,94%	C
Nádoby s vaříčem a příslušenstvím	11	6	0	14	31	7,75	1,72%	95,66%	C
Panenko Lucy mořská víla	9	9	0	9	27	6,75	1,50%	97,17%	C
Nákupní košík s ovocem a potravinami	0	5	6	9	20	5,00	1,11%	98,28%	C
Krájecí sada s ovocem (na suchý zip)	0	0	7	6	13	3,25	0,72%	99,00%	C
Ken	0	3	6	3	12	3,00	0,67%	99,67%	C
Žehlička (zvuk+kropení)	0	2	0	4	6	1,50	0,33%	100,00%	C
Celkem	386	259	418	736	1799	449,75			

Název položky	Tržby I.	Tržby II.	Tržby III.	Tržby IV.	Σ Tržeb	Průměr	Podíl	Kumulativní podíl	Kategorie 1
Zpívací hadrová panenka	5 823 Kč	2 375 Kč	5 212 Kč	8 758 Kč	22 168 Kč	5 542 Kč	25,22%	25,22%	A
Kočárek pro panenky	5 135 Kč	4 405 Kč	3 956 Kč	4 689 Kč	18 185 Kč	4 546 Kč	20,69%	45,91%	A
Modré šaty pro panenku	1 958 Kč	1 550 Kč	3 250 Kč	7 589 Kč	14 347 Kč	3 587 Kč	16,32%	62,23%	A
Panenko 10 cm s doplňky	1 010 Kč	857 Kč	2 036 Kč	1 678 Kč	5 581 Kč	1 395 Kč	6,35%	68,58%	B
Kuchyňský set v síťce	989 Kč	1 054 Kč	1 284 Kč	1 635 Kč	4 962 Kč	1 241 Kč	5,64%	74,22%	B
Panenko Lucy mořská víla	1 671 Kč	1 595 Kč	0 Kč	1 602 Kč	4 868 Kč	1 217 Kč	5,54%	79,76%	B
Šaty pro Barbie	1 265 Kč	402 Kč	1 035 Kč	1 998 Kč	4 700 Kč	1 175 Kč	5,35%	85,10%	B
Korunka pro princeznu na karneval	1 165 Kč	830 Kč	845 Kč	1 153 Kč	3 993 Kč	998 Kč	4,54%	89,65%	C
Nádoby s vaříčem a příslušenstvím	695 Kč	398 Kč	0 Kč	1 005 Kč	2 098 Kč	525 Kč	2,39%	92,03%	C
Kaleidoskop 16 cm	0 Kč	0 Kč	825 Kč	1 205 Kč	2 030 Kč	508 Kč	2,31%	94,34%	C
Ken	0 Kč	375 Kč	725 Kč	345 Kč	1 445 Kč	361 Kč	1,64%	95,99%	C
Žehlička (zvuk+kropení)	0 Kč	403 Kč	0 Kč	749 Kč	1 152 Kč	288 Kč	1,31%	97,30%	C
Nákupní košík s ovocem a potravinami	0 Kč	245 Kč	302 Kč	436 Kč	983 Kč	246 Kč	1,12%	98,42%	C
Česací poník s korálky	286 Kč	0 Kč	254 Kč	420 Kč	960 Kč	240 Kč	1,09%	99,51%	C
Krájecí sada s ovocem (na suchý zip)	0 Kč	0 Kč	235 Kč	198 Kč	433 Kč	108 Kč	0,49%	100,00%	C
Celkem	19 997 Kč	14 489 Kč	19 959 Kč	33 460 Kč	87 905 Kč	21 976 Kč			

PŘÍLOHA P 4: ABC ANALÝZA PLYŠOVÝCH HRAČEK NA ZÁKLADĚ SPOTŘEBY A TRŽEB ZA ROK 2016

Název položky	Spotřeba I.	Spotřeba II.	Spotřeba III.	Spotřeba IV.	Σ Spotřeba	Průměr	Podíl	Kumulativní podíl	Kategorie 1
Kočka	30	63	100	50	243	60,75	35,89%	35,89%	A
Včeli medvidci	24	40	24	60	148	37,00	21,86%	57,75%	A
Pejsek	3	10	40	20	73	18,25	10,78%	68,54%	A
Mluvíci čert Rudla	0	1	22	20	43	10,75	6,35%	74,89%	B
Morče	13	13	15	1	42	10,50	6,20%	81,09%	B
Tučňák	8	7	8	7	30	7,50	4,43%	85,52%	B
Žirafa	9	9	9	0	27	6,75	3,99%	89,51%	B
Sedící ovečka	5	4	10	7	26	6,50	3,84%	93,35%	C
Postavička PAT	2	2	6	0	10	2,50	1,48%	94,83%	C
Žába – rosnička	3	1	0	5	9	2,25	1,33%	96,16%	C
Stojící tygr	0	0	3	5	8	2,00	1,18%	97,34%	C
Sedící liška	0	0	0	7	7	1,75	1,03%	98,38%	C
Kosatka	0	0	2	3	5	1,25	0,74%	99,11%	C
Lední medvěd	1	0	2	1	4	1,00	0,59%	99,70%	C
Slon	0	0	0	2	2	0,50	0,30%	100,00%	C
Celkem	98	150	241	188	677	169,25			

Název položky	Tržby I.	Tržby II.	Tržby III.	Tržby IV.	Σ Tržeb	Průměr	Podíl	Kumulativní podíl	Kategorie 1
Kočka	2 825 Kč	4 844 Kč	7 516 Kč	4 120 Kč	19 305 Kč	4 826 Kč	27,54%	27,54%	A
Včeli medvidci	2 740 Kč	4 525 Kč	2 852 Kč	7 280 Kč	17 397 Kč	4 349 Kč	24,82%	52,35%	A
Mluvíci čert Rudla	0 Kč	100 Kč	2 921 Kč	3 857 Kč	6 878 Kč	1 720 Kč	9,81%	62,16%	A
Morče	1 429 Kč	1 420 Kč	2 065 Kč	101 Kč	5 015 Kč	1 254 Kč	7,15%	69,32%	B
Sedící ovečka	846 Kč	661 Kč	1 682 Kč	1 215 Kč	4 404 Kč	1 101 Kč	6,28%	75,60%	B
Pejsek	169 Kč	958 Kč	2 102 Kč	1 164 Kč	4 393 Kč	1 098 Kč	6,27%	81,87%	B
Postavička PAT	702 Kč	698 Kč	1 989 Kč	0 Kč	3 389 Kč	847 Kč	4,83%	86,70%	B
Žirafa	804 Kč	825 Kč	804 Kč	0 Kč	2 433 Kč	608 Kč	3,47%	90,17%	C
Tučňák	715 Kč	498 Kč	680 Kč	498 Kč	2 391 Kč	598 Kč	3,41%	93,58%	C
Žába – rosnička	331 Kč	110 Kč	0 Kč	620 Kč	1 061 Kč	265 Kč	1,51%	95,10%	C
Stojící tygr	0 Kč	0 Kč	420 Kč	615 Kč	1 035 Kč	259 Kč	1,48%	96,57%	C
Kosatka	0 Kč	0 Kč	325 Kč	480 Kč	805 Kč	201 Kč	1,15%	97,72%	C
Sedící liška	0 Kč	0 Kč	0 Kč	798 Kč	798 Kč	200 Kč	1,14%	98,86%	C
Lední medvěd	136 Kč	0 Kč	218 Kč	132 Kč	486 Kč	122 Kč	0,69%	99,55%	C
Slon	0 Kč	0 Kč	0 Kč	314 Kč	314 Kč	79 Kč	0,45%	100,00%	C
Celkem	10 697 Kč	14 639 Kč	23 574 Kč	21 194 Kč	70 104 Kč	17 526 Kč			